

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

14.03.2019

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forskningsadministrativ avdeling
Mars 2019**

Universitetets forskningsutvalg

Torsdag 14. mars

12:30 – 14:30

Kollegierommet,

Muséplassen 1

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Referat fra møte 15. februar 2019

III. Saker

FU 9/19	Forskning av høy kvalitet ved UiB Saksforelegg, Vedlegg
FU 10/19	Kartlegging av forskningsadministrativ støtte, incentiver og mobiliseringstiltak for deltakelse i eksternt finansiert forskning Saksforelegg
FU 11/19	Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet – finansieringskilder utenom EU og NFR Saksforelegg
Orientering 1	Momentum. Utlysning Vedlegg

- **VÅR 2019**

23. til 24. april (lunsj-til-lunsj-seminar) Solstrand

Temaer :

ERC

Publisering

Etikk

2. mai

- UH-nett Vest
- Analyse av private finansieringskilder (utover EU og NFR) sluttversjon
- Kartlegging / analyse av internasjonale nettverk
- COFUND
- Charter & Code
- Hvordan påvirke EU-calls (Matthias Kaiser, ikke bekreftet)

- **HØST 2019. Forslag til møteplan**

22. august 12:30 – 14:30

- Forskerutdanningsmelding
- Kvalitetssikring i forskerutdanningen

19. september 09:00 - 11:00

24. oktober 09:00 - 11:00

21. november 09:00 - 11:00

Universitetets forskningsutvalg

Møte 15. februar 2018

09:00 – 11:00

Kollegierommet, Muséplassen 1

Referat - utkast

Medlemmer tilstede: Margareth Hagen, Anne Marit Blokhus, Anne Marie Frøseth, Marit Bakke, Ragnhild Louise Muriaas, Aino Hosia, Eirik Bratland, Nikolai Klæboe,

Forfall: Anne Beate Maurseth, Gro Mjeldheim Sandal, Anne-Helen Mydland, Andreas Trohjell

Fra administrasjonen: Christen Soleim, Birgit Falch, Bjørn Einar Aas, Yngve Brynjulfsen og Espen Dahle.

I. Godkjenning av innkalling og sakliste

Innkalling og sakliste ble godkjent

Grunnet møtekollisjon for prorektor ble Sak FU/1 om redelighet i ph.d. utdanningen flyttet til slutten av møtet.

II. Referat fra møte 14. desember

Referatet ble godkjent

III. Saker

FU 5/19	Forskning ved UiB Prorektor orienterte om styresak 6/9 Forskning av høy kvalitet ved UiB: kvalitet, aktivitet og gjennomslag i EU. Styresaken er tilgjengelig her
FU 6/19	Ordningen om adgang til mindre omarbeidinger av ph.d.-avhandlingen Saksforelegg var utsendt med listen. Seniorrådgiver Espen Dahle innledet. Under forskningsutvalgets (FU) behandling av revidert ph.d.-forskrift var utvalget delt i spørsmålet om Universitetet i Bergen bør innføre ordningen med mindre omarbeidinger av avhandlingen. FU bestemte at ordningen burde utredes før den eventuelt ble implementert i ph.d.-forskriften. Formålet med å åpne opp for mindre omarbeidinger av avhandlingen er å løfte avhandlingen til et høyere nivå og dermed hindre at avhandlinger som nesten er gode nok, blir underkjent. Prorektor gjorde oppmerksom på at Det humanistiske fakultet ikke var tilstede i møtet men hadde gitt skriftlig innspill der fakultetet pekte på at saksforelegget ikke gjenspeiler de innvendingene fakultetet i tidligere møte påpekte mot å innføre en slik ordning. Utvalget drøftet saken. Ved fakultetene er det ulike holdninger til en ordning med mindre omarbeidinger, men utvalget kom frem til at UiB bør åpne for å innføre en slik ordning, da med en 2 måneders frist for omarbeidinger. Det skal utarbeides fyllestgjørende informasjon og klare retningslinjer til komiteen om hvordan ordningen skal fungere.
FU 7/19	Tilgjengeliggjøring av forskningsdata Saksforelegg og vedlegg var utsendt med saklisten. Utvalget sluttet seg til

	<p>forslagene om videre oppfølging gjennom en fleksibel prosjektorganisering som gis ansvar for å:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide retningslinjer for forskningsdata som UiB forvalter. Disse bør ligge tett opp mot Forskningsrådets retningslinjer slik de er formulert i policyen fra 2017 - Sikre at UiBs politikk og retningslinjer er tydelig kommunisert på UiBs nettsider - Sikre et godt opplæringstilbud for ansatte og studenter - Sikre tilgang til tekniske støttefunksjoner og rådgivning - Sikre at FAIR-prinsippene er retningsgivende for data som arkiveres ved UiB <p>Prosjektet må ha en tydelig forankring i UiBs ledelse. Utvalget ga uttrykk for at den videre prosessen også må legge til rette for systemer, regler og rutiner for lagring av forskningsdata.</p> <p>Utvalget ønsker å bli holdt orientert om det videre arbeidet med tilgjengeliggjøring av forskningsdata samt tilgrensende og overlappende prosesser.</p>
FU 8/19	<p>Utkast til programbeskrivelser for fakultetsvise Ph.d.-program Saksforelegg og vedlegg var utsendt med sakslisten. Seniorrådgiver Espen Dahle orienterte. Fakultetene har gjort et grundig arbeid og programbeskrivelsene er utarbeidet i samsvar med formålet med fakultetsvise ph.d.-program og fakultetenes faglige særpreg. Nasjonale forskrifter er godt ivaretatt.</p> <p>Forskningsadministrativ avdeling vil legge til rette for et systematisk og målrettet samarbeid mellom fakultetene med sikte på videre utvikling av programbeskrivelsene, og vil i løpet av inneværende år ta initiativ til et seminar/workshop for fakultetene der man får anledning til å hente gode ideer, «best practice» og inspirasjon fra hverandres programbeskrivelser.</p> <p>Avdelingen vil også legge til rette for dialogmøter enkeltvis med fakultetene for å gi tilbakemeldinger og råd</p>
Orientering	<p>Plan S Prorektor orienterte og viste bl.a. til at NFR har valgt den langsomste tidslinjen for implementeringen av Plan S (2022).</p> <p>Fra utvalget ble det påpekt at det blant yngre forskere har oppstått usikkerhet om Plan S, om den vil gjennomføres og om hva tidsplanen er. Det ble også påpekt at det er behov for å gjøre noe aktivt overfor yngre forskere.</p>

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 14.03.19
FU-sak:11/19		Arkivsaknr.:

Oppfølging av universitetsstyrets sak [6/19](#): Forskning av høy kvalitet ved UiB: kvalitet, aktivitet og gjennomslag i EU og Forskningsrådet

Universitetsstyret behandlet på møte 21.02.2019 sak [6/19](#) om status for forskning ved UiB i lys av strategiens målsetninger om å utvikle verdensledende fagmiljøer i verdensklasse og flere fagmiljøer av høy internasjonal standard, og å øke gjennomslaget i eksternt finansiert forskning. Dette var første oppfølgingsak etter revisjon av strategien. Universitetsstyret ga uttrykk for at sammenligningene med andre aktører var nyttige, at de også ønsket analyser med et sammenligningsgrunnlag utvidet med aktører i utlandet, og at de ønsket seg forelagt en ny sak til høsten. Forskningsutvalget ble orientert om styresaken på møtet 15.02.2019.

Universitetsledelsen ønsker å følge opp saken ved å styrke organisasjonens kunnskap om vellykkede strategier for gjennomslag i nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer. Kartlegging av ressurser i BOA-arbeidet internt ved UiB (FU-sak 10/19) er en første tilnærming. En naturlig videre oppfølging vil være samtaler og kvalitative intervjuer med utvalgte forskere og forskningsledere ved fakultetene. Det er også ønskelig å samarbeide med andre institusjoner om å sammenligne hvordan det arbeides strategisk med ekstern finansiering. UiO er et nærliggende eksempel, men også søke informasjon hos nordiske universiteter som ligner UiB i profil og faglig portefølje. Videre kunnskapsbygging bør skje i et tett samarbeid mellom administrative og faglige organ, sentralt og på fakultetene.

Universitetets sentrale analysegruppe vil sammen med Forskningsadministrativ avdeling være sentral i det videre arbeid med oppfølging av saken og forberedelse av en ny sak som kan legges frem for Universitetsstyret i løpet av høstsemesteret 2019. Universitetsledelsen har bedt Forskningsutvalget om å følge arbeidet og gi innspill til videre oppfølging. Prodekanene og utvalgets øvrige medlemmer bes derfor om å fremme innspill til tematikker, problemstillinger saksområder og andre forhold som naturlig kan være gjenstand for analyse og omtale i en ny styresak om forskning av høy kvalitet for UiB.

Universitetsstyrets sak 6/19 er tilgjengelig her.

Saken legges med dette frem for utvalget til drøfting.

Styre: Universitetsstyret
Styresak: 6/19
Møtedato: 21.02.2019

Dato: 08.02.2019
Arkivsaknr: 2018/1797

Forskning av høy kvalitet ved UiB: kvalitet, aktivitet og gjennomslag i EU og Forskningsrådet

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 138/17 [Eksternt finansiert virksomhet - Konkretisering av tiltak for å styrke bidrags- og oppdragsforskningen.](#)
- Styresak 55/18 [Revisjon av universitetets strategi.](#)
- Styresak 106/18 [Revisjon av universitetets strategi.](#)
- Styresak 5/18 [Tildelingsbrev for 2018 fra Kunnskapsdepartementet.](#)

Saken gjelder:

En viktig målsetting i Universitetet i Bergens (UiB) strategi, «HAV, LIV, SAMFUNN» 2016 - 2022 er å utvikle flere verdensledende forskningsmiljø og flere fagmiljøer av høy internasjonal standard. Målsettingene utgjør også en sentral del av den inngåtte utviklingsavtalen mellom UiB og Kunnskapsdepartementet.

I arbeidet med å revidere UiBs strategi har det blitt pekt på betydningen av å systematisere virkemidler og tiltak for å kunne realisere UiBs høye ambisjoner for forskningen. Som en første oppfølging av revideringen av UiBs strategi gis en vurdering i forhold til målsettingene gitt i strategien og utviklingsavtalen. Deretter drøftes det hvordan UiB på best mulig måte kan videreutvikle ledende forskningsmiljøer av høy, internasjonal kvalitet.

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til etterretning.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

08.02.2019/ Bjug Olav Bøyum/Ingar Myking/Steinar Vestad

Vedlegg: Saksframlegg

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
6/19

Møtedato:
21.02.2019

Arkivsaksnr:
2018/1797

Forskning av høy kvalitet ved UiB: kvalitet, aktivitet og gjennomslag i EU og Forskningsrådet

Bakgrunn

Universitetets strategi har som mål at UiB skal "utvikle flere ledende forskningsmiljøer. Innen 2022 skal alle våre fakulteter ha fagmiljøer i verdensklasse og flere fagmiljøer av høy internasjonal standard."

Målsettingen er fulgt opp i universitetets utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet (KD) der det slås fast at resultatene skal vurderes ut ifra:

- Antall ERC-tildelinger fra Horisont 2020.
- Uttelling i grunnforskningsprogrammene i Forskningsrådet.
- Program for utvikling av yngre forskningstalenter.
- Styrket publiseringsaktivitet.

I arbeidet med å revidere UiBs strategi har det blitt pekt på betydningen av å systematisere virkemidler og tiltak for å kunne realisere UiBs høye ambisjoner for forskningen. I behandlingen av UiBs forskningsmelding for 2018 ønsket styret også å vite mer om vurderinger og virkemidler for å utvikle fagmiljøer av høy kvalitet.

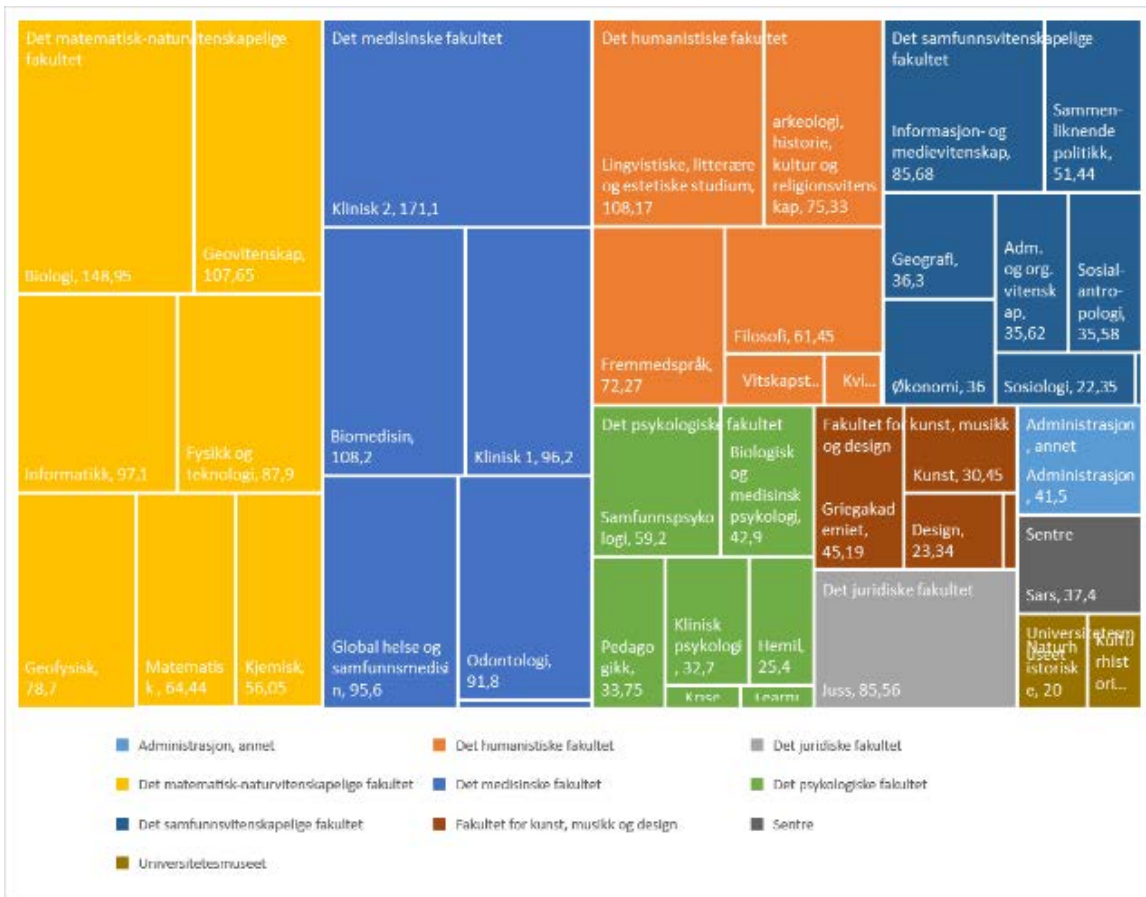
I denne saken gis en vurdering av universitetets forskningsvirksomhet i forhold til målsettingene, og det drøftes tiltak for hvordan UiB på best mulig måte kan videreutvikle ledende forskningsmiljøer av høy, internasjonal kvalitet.

UiB har tre handlingsplaner som særlig angår forskningsvirksomheten:

- Handlingsplan for EU-finansierte satsinger 2016 – 2022
- Handlingsplan for forskerutdanning 2016 – 2022
- Handlingsplan for infrastruktur 2016 – 2022

UiBs forskningsresultater og fagprofil vurderes også i sammenheng med andre universiteter i sektoren, hovedsakelig Universitetet i Oslo (UiO) og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).

UiBs fagprofil

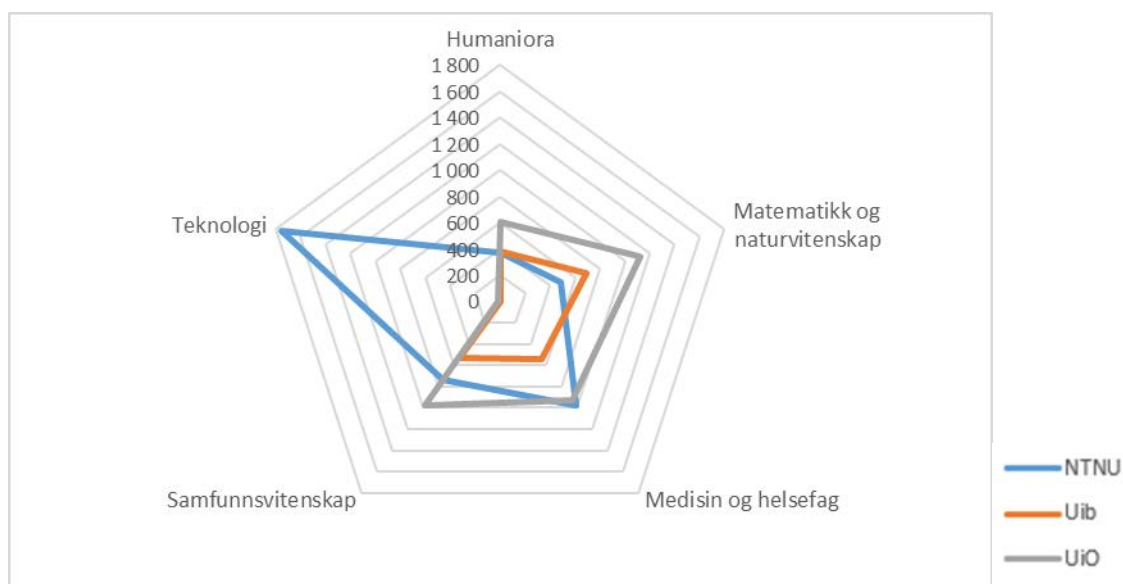
Figur 1 Faglige årsverk ved fakultetene og instituttene på UiB. Kilde: DBH

UiB er et forskningssterkt breddeuniversitet med et stort mangfold av fagmiljøer og sterke fagdisipliner. Faglig bredde er et kvalitetsmål i seg selv - det muliggjør tverrfaglige satsinger, faglig fornying og samler et bredt spekter av faglige, teoretiske og metodiske tilnærminger som har merverdi både for forskning, utdanning, formidling, innovasjon og samfunnskontakt generelt.

I 2018 omfatter den faglige virksomheten ved UiB 2360 årsverk, ifølge tall rapportert inn til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Realfag ved Det matematiske-naturvitenskapelige fakultet (MN) og helsefag ved Det medisinske fakultet (MED) er de største fagmiljøene definert etter fakultetsnivå, med henholdsvis 27% og 24% av fagårsverkene i 2018. Institutt for biovitenskap (BIO), etablert i 2017 er det største enkeltstående instituttet, og omfatter alene nesten dobbelt så mange årsverk som det minste fakultetet Det juridiske fakultet (JUSS). Figur 1 gir en oversikt over universitetets institutter. Disse instituttene er sammensatt av et mangfold av faggrupper og forskningsmiljø. Flere av disse instituttene er sammensatt av et mangfold av distinkte fag. Dette gjelder særlig instituttene på Det humanistiske fakultet.

NIFU har fram til 2017 publisert nasjonale statistikker som gjør det mulig å sammenligne institusjoner etter faglig profil. Målt etter antall vitenskapelige stillinger har UiB en faglig profil som er relativt lik Universitetet i Oslo (UiO), men med en tydelig forskjell i størrelse. UiO og UiB har de største humanistiske fagmiljøene nasjonalt. NTNU har en sterkere konsentrasjon mot teknologi enn UiO/UiB. UiO og UiB har begge relativt store miljøer innenfor humaniora og samfunnsvitenskap. UiB har styrket satsingen på teknologi ved etableringen av flere sivilingeniørstudier de senere årene. Dette gir likevel ikke utslag i NIFUs målinger av

fagprofiler. Relativt sett har UiO en noe større vekt på samfunnsvitenskap, mens UiB har en noe større andel av virksomheten knyttet til realfag. Matematikk og naturvitenskap er det eneste området der UiB er større enn NTNU målt etter antall stillinger. NTNU og UiB er jevnstore innen humaniora, men fagfeltet utgjør en klart større andel av UiBs virksomhet.

Figur 2 Antall stillinger fordelt på faggrupper, tradisjonelle universitet 2015. Kilde: NIFU FOU-statistikbanken

Institusjonenes ulike profil vises også igjen i uttelling og bevilgninger fra ulike forskningsprogrammer. I forhold til NTNU har for eksempel både UiB og UiO en større del av forskningsmidler hentet fra grunnforskningsprogrammer, mens NTNU henter mer midler fra andre programmer. Dette gjelder både i EU og Forskningsråds-finansierte programmer. Nasjonalt er det derfor UiO som ligger nærmest UiBs forskningsprofil.

Gjennomslag i EUs forskningsprogrammer

I universitetets strategi er det et uttrykt mål å øke den eksterne finansieringen, med tydelig prioritet på prosjekter fra EU og Forskningsrådet. For et forskningsintensivt universitet er frie forskningsmidler og midler til fremragende forskning særlig viktige. I arbeidet med å øke bevilgningen fra EU er det derfor blitt lagt særlig vekt på gjennomslag på stipend fra Det europeiske forskningsrådet (ERC), som har som mål å fremme høykvalitets- og grensesprengende forskning gjennom å støtte de beste forskerne og de beste ideene. ERC-stipender blir gitt til forskere ved europeiske institusjoner, basert på deres ideer og vitenskapelige dyktighet innenfor et hvilket som helst fagfelt.

Holdes avbrutte ERC-prosjekt utenom, hadde UiB ved årsskiftet avtaler om 16 ERC, jamfør tabell 1. UiO opplyser på hjemmesidene oppnådd totalt 30 prosjekt, og har hatt en betydelig vekst på kort tid. NTNU har fire.

Tabell 1 ERC stipend i H2020 etter type, tildelt per 1.1.2019

	Advanced	Consolidat	Starting	Synergy	Totalt
UiB	2	7	7		16
UiO	3	11	15	1	30
NTNU	1	1	2		4

Europakommisjonen har signalisert at ERC-programmet blir styrket budsjettmessige de siste 3 år av H2020 (2018-20) og at 64 % av totalbudsjettet skal øremerkes *Starting Grants*, dvs unge talenter (2-7 år etter avlagt dr grad).

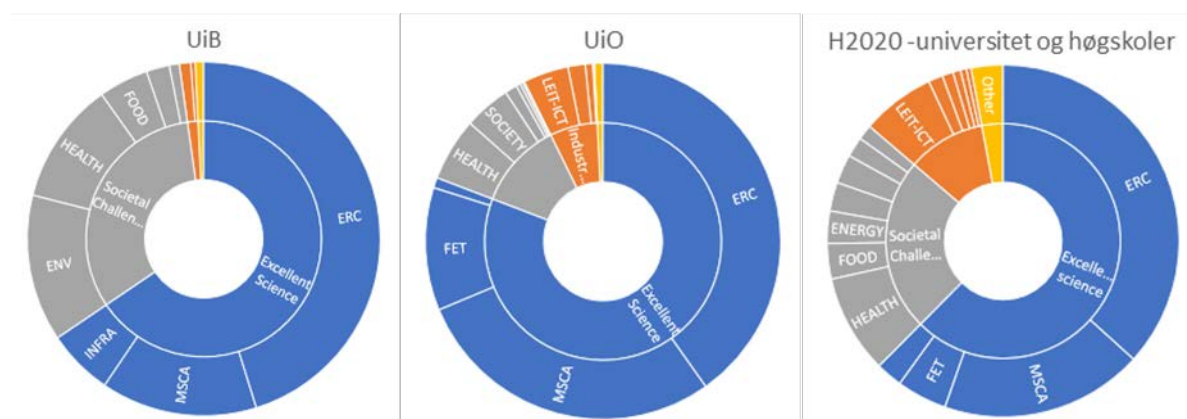
Sammenlignes de tre universitetenes gjennomslag i ERC-ordningen skiller UiO seg fra UiB særlig ved flere Starting Grants. Det er et prioritert mål i handlingsplanen for EU-finansierte satsinger å øke antallet Starting Grants, og dette bør ha høyt fokus de kommende årene.

ERC inngår som ett av fire virkemidler i «Excellent Science»-pilaren i H2020 (se figur 3), der de øvrige består av infrastruktur, mobilitetsprogrammet Marie Skłodowska Curie Actions (MSCA), samt teknologiprogrammet Future and Emerging Technologies (FET). I tråd med strategien sender UiB en stor del av sine søknader til programmer innenfor eksellens-pilaren og har en noe større andel av prosjektene sine innenfor denne pilaren (merket blått i figur 3) enn gjennomsnittet for universiteter og høyskoler i deltakerlandene, men en lavere andel enn UiO. I forhold til UiO utgjorde uttellingen fra ERC relativt mer for UiB for prosjekter med oppstart i 2018, og MSCA noe mindre.

Med nye tildelinger i 2018 har dette forholdet sannsynligvis endret seg noe. UiO har flere prosjekter innen FET, mens UiB deltar sterkere i infrastrukturprogrammene.

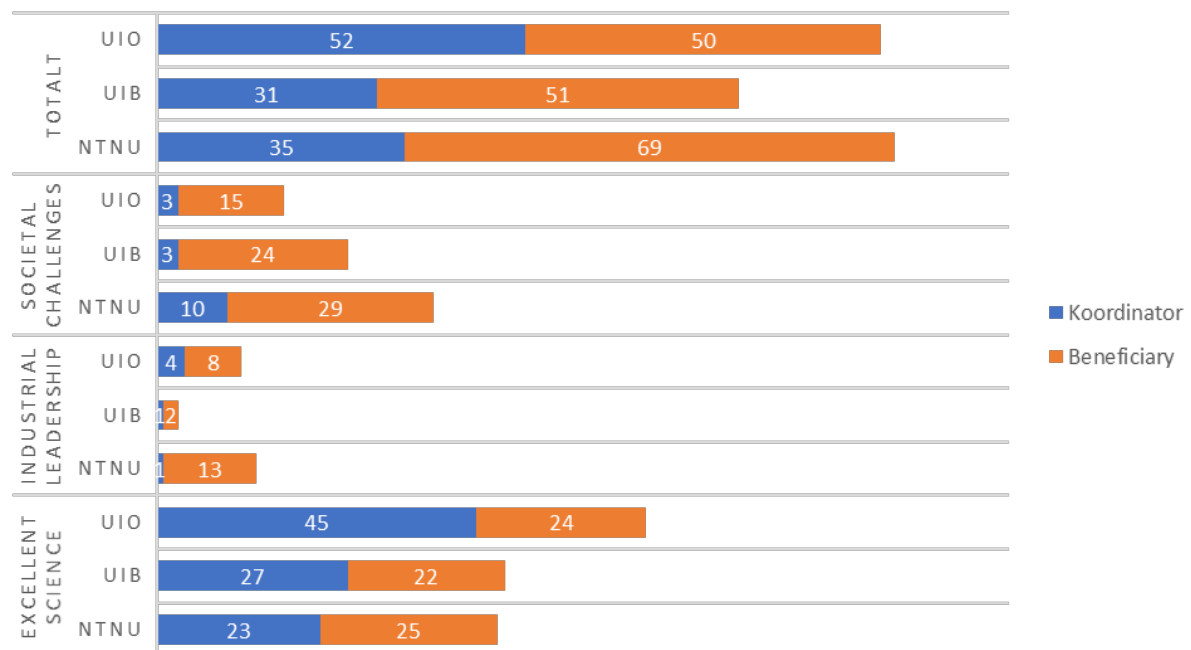
UiB har relativt bra uttelling i H2020. Midtveis i planperioden ligger UiB godt an til å nå målene i Handlingsplan for EU-finansierte satsinger. Totalt har UiB ved inngangen til 2019 avtaler om deltakelse i 101 prosjekt til verdi av 57 millioner euro, av disse 16 ERC. Til sammenligning fikk UiB tilslag på totalt 102 prosjekter i EUs 7. rammeprogram (2007-2013) til en samlet verdi av 54 mill. euro. Av disse var 9 ERC-prosjekter.

Innen pilaren Societal Challenges (grå felt) har UiB god uttelling innen hovedsatsingsområder som klima og miljø, helse og marin. UiB har liten deltakelse i pilaren «Leadership in Enabling and Industrial Technologies» (LEIT). NTNU (ikke vist her) har på sin side en større andel av bevilgningene knyttet til LEIT (ca 12%), men har den største andelen av tildelingene sine innen Societal Challenges.

Figur 3 Verdi av EU-kontrakter etter pilar, andeler 2014-2018, UiB, UiO og alle universitet og høyskoler. Prosjekt med oppstart/signerte kontrakter per 1.8.2018. Kilde: Cordis

I samarbeidsprosjekt mellom flere aktører kan det være fordelaktig å ha koordinatoransvar, fordi det innebærer stor innflytelse på prioriteringer i prosjektene, sterkere posisjon i nettverk og større synlighet. Fram til 2019 har UiB kun hatt koordineringsansvar for fire prosjekt utenfor Excellent Science-pilaren, jf. figur 4. De siste tildelingene i 2018 ga imidlertid UiB to nye koordinatorprosjekt, begge ved Institutt for geofysikk.

Figur 4 Koordinatoransvar versus total deltakelse innenfor ulike program, prosjekt med oppstart til og med 2018. Kilde: Forskningsrådet, nasjonal statistikk oktober 2018.

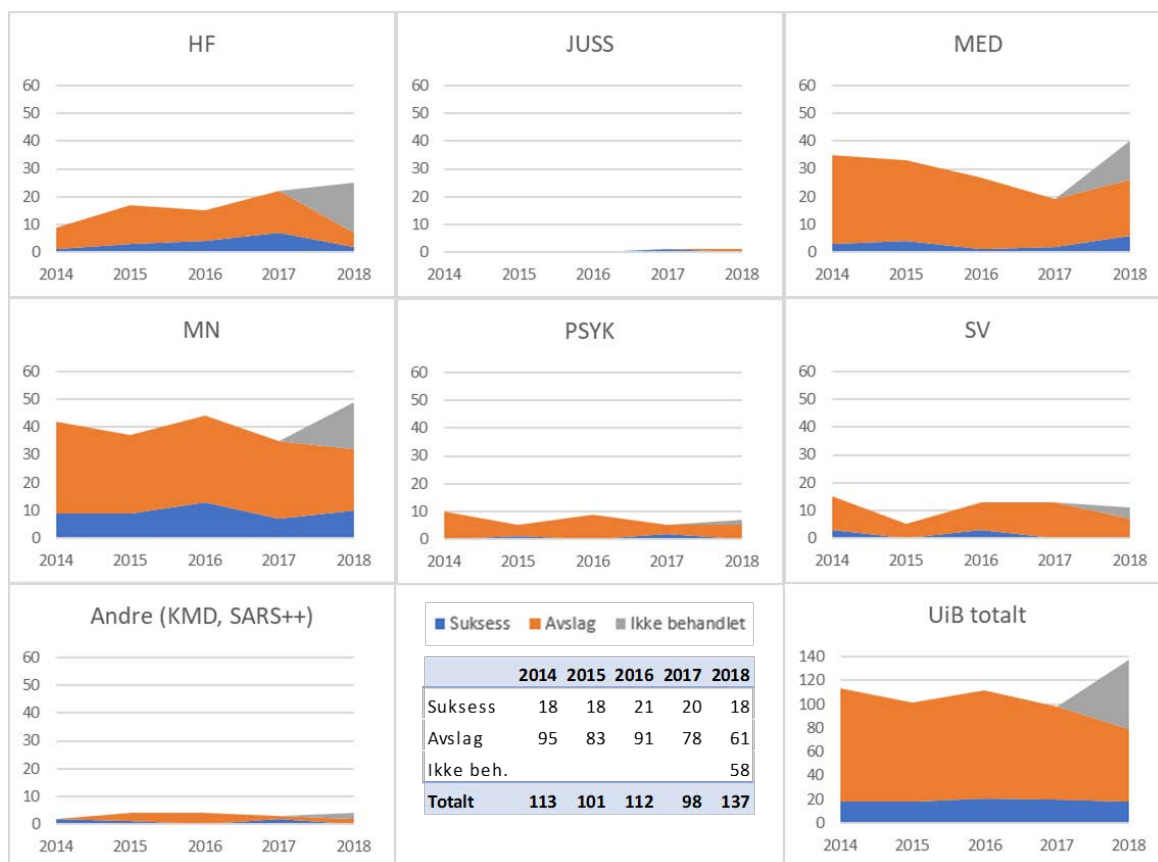
Det gjenstår fortsatt betydelige midler til fordeling i Horisont 2020, og det antas at UiBs samlede aktivitet vil ligge høyt over aktiviteten i det 7. rammeprogrammet som gikk forut for H2020. For øvrig må UiBs gjennomslag også ses i lys av at de samlede budsjetter for H2020 er på 80 mrd. kroner mot 51 mrd. kroner i det 7. rammeprogrammet, noe som tilsier en vekst på 60%. EUs nye rammeprogram, Horisont Europa, som vil løpe fra 2021- 2028 planlegges med et budsjett på 100 mrd. kroner.

Søknad og suksessrate

Forskningsrådet sammenstiller og formidler nasjonal statistikk på søknader og gjennomslag i H2020. Siste tilgjengelige data er fra oktober 2018. På det tidspunktet var UiBs suksessrate for søknader i hele H2020-perioden på 21%, som er et høyt tall både nasjonalt og internasjonalt. Nivået har vært jevnt høyt over lengre tid. Tallene for UiO og NTNU på same tidspunkt var henholdsvis 13 og 11 %. Suksessrate er et mål på hvor sterke søknadene vi sender er.

Samtidig kan en høy suksessrate være et tegn på at søknadsaktiviteten kan og bør økes. UiB sender noe færre søknader per forskningsårsverk enn UiO og NTNU gjør: Summerer vi alle søknader i H2020-perioden har UiB 19 per 100 årsverk i utdannings- forsknings- og formidlingsstillinger (målt i 2018) ved UiB, mot 20 på NTNU og 24 på UiO.

Internt på UiB er deltakelsen i EUs forskningsprogrammer ulik mellom fagmiljøene. Om lag 60% av den regnskapsførte EU-aktiviteten skjer ved MN-fakultetet, mens det ikke er noen EU-finansierte prosjekter ved JUSS og KMD. For særlig KMD gjelder det at EUs forskningsprogrammer i liten grad er relevant for utøvende kunstnerisk virksomhet.

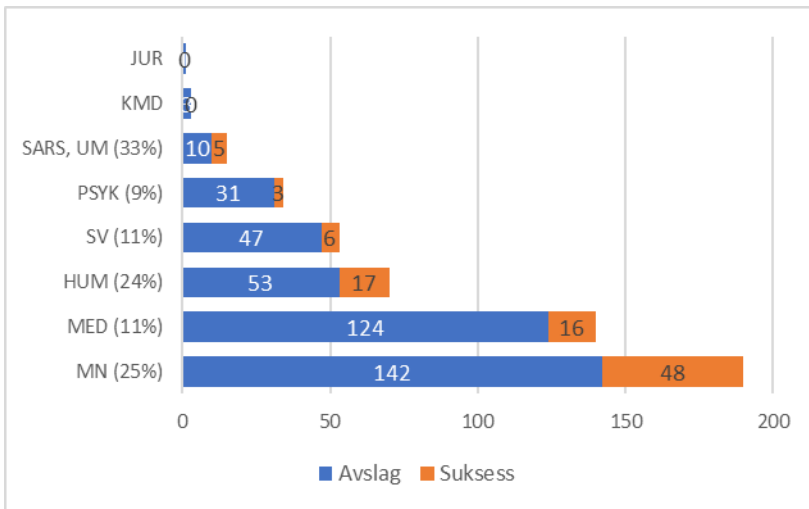
Figur 5 Søknad og tilslag per fakultet på prosjekt i H2020 etter utlysingsår. Status pr februar 2019. Kilde: FA

Figur 5 viser søknad på utlysningene i H2020 fra 2014 til 2018, og status for søknadene per 1.2.2019. I alt er det registrert 561 søknader (enkelte prosjekter ligger inne i flere søknadsrunder). Det har vært en betydelig vekst i søknader i 2018, og over 40% av disse er ennå ikke markert med status for vedtak. Så langt er det innstilt kontrakter på 18 prosjekt i 2018-utlysningene, som i absolutte tall er på nivå med tidligere år. Det kan dermed ventes en viss økning i volum av prosjekt i 2019.

Det er betydelige forskjeller mellom fakultetene både i søknad og gjennomslag. MN har 37% av søknadene, om lag halvparten av prosjektene og har hatt en suksessrate på 24% fra 2014 til 2017.

Det humanistiske fakultet (HF) har hatt en jevn økning i søknad i perioden og har hatt en positiv trend i tilslag. De har også den største andelen søknader fra utlysninger i 2018 som ikke er ferdigbehandlet. Det medisinske fakultet (Med) har en negativ trend i søknader, men en tydelig økning i 2018. Suksessraten har vært lavere enn MN.

Forhold mellom total søknad og tilslag per fakultet er vist i Figur 6. Figuren viser totalt 95 kontrakter vunnet gjennom søknad basert på 506 søknader i perioden 2014-2018. Ikke-avklarte søknader er utelatt.

Figur 6 Søknader og suksessrate per fakultet.

De store forskjellene i H2020-aktivitet mellom fakulteter kan ha sammenheng med flere ting, blant annet tilgang til prosjektmidler og relevante utlysninger innenfor de ulike områdene. En generell kritikk mot Horisont 2020 og EUs 7. rammeprogram er at det har vært svært lite midler å søke på for fagmiljøer innenfor SV, HF og Juss. Dette forholdet er planlagt justert på i det nye forskningsprogrammet Horisont Europa. I den sammenheng må UiB ha klare ambisjoner om å øke aktiviteten også innenfor disse områdene.

MN har størst EU-aktivitet totalt, og også størst antall ERC-stipend. I tillegg til fakultetets egne syv ERC kommer to ERC-grants til Sars-senteret for marin molekylærbiologi som er organisert under universitetsdirektøren, og dessuten ett ytterligere til Bjerknessenteret, men tildelt forsker på NORCE (ikke vist i tabellen under).

Tabell 2 Fordeling av ERC- stipend per fakultet – tildelte stipend per 1.2.2019. Kilde: FA

	Advanced	Consolidator	Starting	Totalt
HUM		1	1	2
MED		1	1	2
MN	1	3	3	7
PSYK	1			1
SV		1	1	2
Sars Centre		1	1	2
Totalt	2	7	7	16

Deltakelse i Forskningsrådets programmer

I arbeidet med økt gjennomslag i Forskningsrådets programmer, er det særlig oppmerksomhet omkring uttelling i grunnforskningsprogrammene. Dette gjelder i hovedsak FRIPRO-programmene og SFF-ordningen. SFI- og FME-ordningene er viktig ved enkelte fakultet. Dette er programmer med svært høy konkurranse, med åpen fagprofil og som svarer på UiBs ambisjoner om å samhandle med omverden.

I disse programmene er konkurransen generelt hardere enn på de tematiske, utfordringsdrevne og snevrere utlysningene. Det er også stor søknad på programmene fra UiBs forskere.

UiB har mer FRIPRO-midler per forskerårsverk enn NTNU, men både NTNU og UiO har hatt en mye sterkere uttelling i sentersatsingene - SFF- SFI og FME. UiO har en stor andel av de nasjonale SFF-ene, mens NTNU har en svært høy andel av FME-sentrene.

Tabell 3 Forskningsrådsfinansierte sentre

	SFI	SFF	FME	SUM
UiB	1	8	0	9
UiO	2	17	0	21
NTNU	9	9	4	22
ANDRE	26	10	15	51
SUM	38	44	19	101

Bevilgninger til fremragende forskningssentre ved UiB gikk ned i 2017 og ligger på om lag samme nivå som i perioden 2013- 2015. I utlysingsrunden i 2016 fikk UiB kun tilslag på ett SFF av de 10 som ble tildelt. Til sammenligning fikk UiO 5 og NTNU 2. I evalueringen av SFF-runden i 2017 framkom blant annet at det var en svak koordinering av søknadsprosessen ved UiB. Evalueringen fra 2017 gir innspill til hvordan prosessen fram til neste SFF-utlysning, sannsynligvis i 2020, bør organiseres.

Over tid har UiB hatt en relativt stor nasjonal andel av midlene fra NFR-programmene for fri prosjektstøtte. Uttellingen de siste fem år har likevel vært varierende. Etter tre års nedgang fra 2013 av, økte bevilgningene fra FRIPRO ved UiB fra 2016 til 2017. Økningen skyldes effekter av finansieringsprogrammet Fellesløftet III, samt gjennomslag i FRIPRO i 2016. Det er grunn til å merke seg at selv om utbetalingene økte, hadde UiB en svært lav uttelling på nye prosjekt i 2017-utlysningene med kun 8% av fordelingen og 6% suksessrate. I 2018 økte gjennomslaget noe.

Tabell 4 Uttelling FRIPRO 2014-2018. Kilde: Forskningsrådet.

	2014		2015		2016		2017		2018	
	Søkn.	Prosj.	Søkn.	Prosj.	Søkn.	Prosj.	Søkn.	Prosj.	Søkn.	Prosj.
FRIHUMSAM	44	6	51	4	38	4	45	4	48	4
FRIMEDBIO	73	11	107	16	83	11	81	6	72	8
FRINATEK	34	2	52	8	48	9	51	1	49	4
Totalt	151	19	210	28	169	24	177	11	169	16

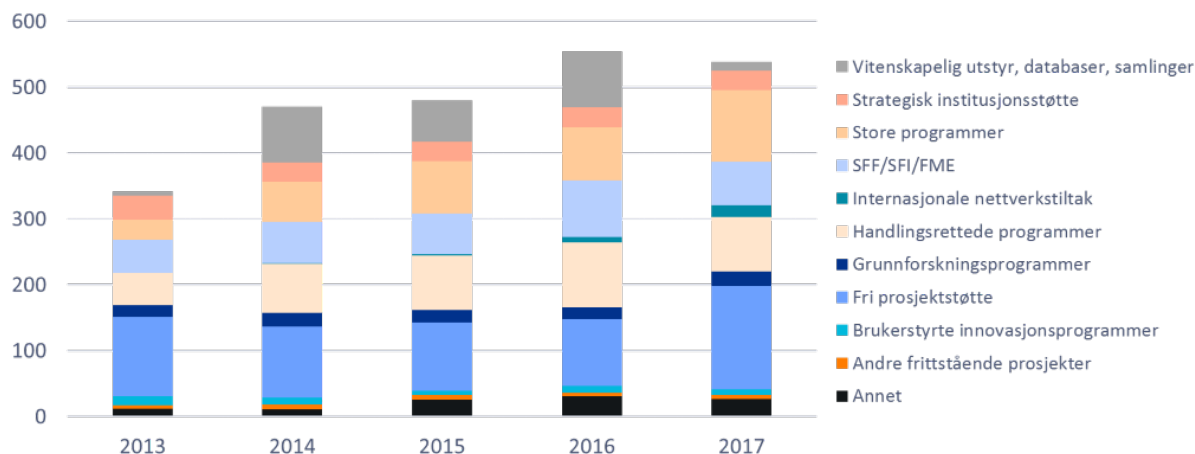
Universitetet i Oslo har en klar dominans innen FRIPRO-tildelingene. UiO ble tildelt 39 prosjekt i 2018, mot 16 ved UiB og 17 ved NTNU. Det er verdt å merke seg forskjellene etter søknadstype. UiB fikk bare ett mobilitetsstipend og to stipend til unge forskertalent i 2018. Både NTNU og UiO fikk betydelig flere unge forskertalent, og UiO fikk betydelig flere mobilitetsstipend i 2018. UiB gjør det relativt bra på forskerprosjekt.

Tabell 5 FRIPRO 2018 etter prosjekttipe

	UiB	UiO	NTNU
Forskerprosjekt	13	19	5
Unge forskertalent	2	9	10
Mobility	1	10	1
Arrangement	0	1	1
Totalt	16	39	17

Figur 7 viser bevilgninger til UiB fordelt på hovedaktiviteter 2013-2017 (data for 2018 er ikke tilgjengelig). Selv om midlene til sentre har gått ned, har UiB hatt en jevn økning i

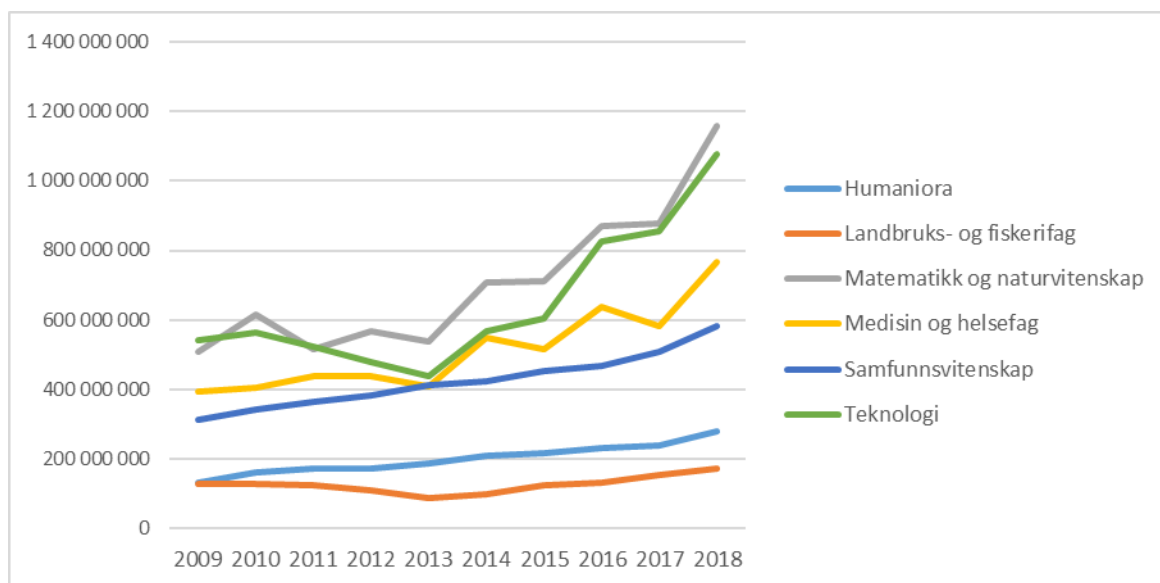
bevilgningene fra NFR-virkemidlet «Store programmer» i perioden, fra 31 mill. kroner til 109 mill. kroner. Virkemidlet skal realisere sentrale forskningspolitiske prioriteringer, og gi et kunnskapsmessig løft med sikte å stimulere til innovasjon eller å løse prioriterte samfunnsutfordringer.

Figur 7 Bevilgninger til UiB fordelt på hovedaktiviteter (2013-2017). Kilde: Forskningsrådet

UiB mottok vesentlig reduserte bevilgninger til vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger i 2017, etter betydelig økning i bevilgninger de tre foregående år. Selv om det totalt sett har vært en vekst de siste to årene er UiBs andel av totale tildelinger redusert noe – en nedgang på 1% av totale bevilgninger til UH-sektoren fra 2016 til 2017.

Universitetets samlede regnskapsførte aktivitet er ulikt fordelt mellom fakultetene, der MN er desidert størst med om lag 40% av aktiviteten. MN-fakultetets uttelling i Forskningsrådet må ses i lys av at det innenfor realfagene er betydelig flere programmer å søke midler fra, og at programmene her er større enn innenfor for eksempel HUMSAM. En oversikt over utviklingen i fagområder nasjonalt er gitt i figur 8.

Figur 8. Forskningsrådet: bevilgninger etter faggrupper, Universitet og høyskoler. Kilde: NFR prosjektbanken

For U&H-sektoren har særlig midler til teknologisk forskning hatt en sterk vekst de siste fem årene, slik at volumet i dag er om lag på linje med matematikk og naturvitenskap, som tradisjonelt har hatt det største volumet av midler. UiB har et lavere volum av teknologisk

forskning. De lave bevilgingene til humaniora var tema i Stortingsmeldingen om Humaniora (2017) og førte til at vedtak om at Forskningsrådets andel av støtte til humanistisk forskning skal øke fra 3% til 5% de neste fire årene. Til tross for en bebudet økning i satsingen på humaniora, indikerer regjeringens reviderte langtidsplan ikke en markant humaniorasatsing, mens særlig teknisk forskning vil styrkes framover, med et «teknologiløft» på over 800 millioner kroner i planperioden.

Basert på en gjennomgang av UiBs uttelling i perioden 2013- 2017 har Forskningsrådet gitt en status for UiB. Merk at UiB tradisjonelt har vært gode på FRIPRO, men som påpekt i denne saken burde organisasjonen hatt større uttelling de siste årene:

UiB gjør det godt på:	UiB kan bli bedre på:
FRIPRO Handlingsrettede programmer Medisin og helse, matnat, fiskeri Havbruk KLIMAFORSK PETROMAKS POLARPROG GLOBVAC	Bevilgninger totalt fra Forskningsrådet Sentre Samfunnsvitenskap og humaniora BIONÆR MARINFORSK ENERGIX CLIMIT MILJØFORSK

Rekruttering og karriereutvikling

Utvikling av forskning av høy kvalitet og styrking av UiBs tilslagsrate på eksternfinansierte forskningsprosjekter er et langsiktig arbeid, der rekruttering av riktige medarbeidere er en viktig faktor. Universitetet i Bergen skal by på gode og utfordrende utviklingsmuligheter for yngre forskere. UiB har pt ca 240 postdoktorer, 450 førsteamanuenser og 250 i forskerstilling. Karriereutvikling og støtte for yngre forskere er et prioritert arbeid for UiB. Våren 2019 skal en arbeidsgruppe ledet av prorektor foreslå en felles karrieropolitikk for yngre forskere ved UiB, og komme med forslag til en mer systematisk medarbeider- og karrierestøtte. Styret vil få seg forelagt arbeidsgruppens rapport og anbefalinger høsten 2019.

UiB rekrutterer internasjonalt. Det er stor konkurranse om faglige stillinger ved universitetet, og særlig om rekrutteringsstillingene (postdoc og PhD) som tiltrekker seg mange utenlandske søkere. En undersøkelse utført av NIFU i 2017 (Arbeidsnotat 2017:4) viste at utlendinger utgjorde 44% av ansatte i midlertidige vitenskapelige stillinger ved UiB, og 24% av det faste, faglige personalet. De aller fleste av disse var rekruttert fra utenlandske læresteder direkte eller indirekte. Det er særlig innen matematikk og naturvitenskap samt teknologi at rekrutteringen fra utlandet er høy. De senere årene har UiB også hatt et sterkere fokus på karriereutviklingsprogrammer. Flere av fakultetene har utviklet karriereprogrammer for sine postdoktorer. I 2018 startet UiB opp det tverrfakultære karriereutviklingsprogrammet Momentum, som er rettet mot postdoktorer og førsteamanuenser. En målsetting med karriereutviklingsprogrammet Momentum er å motivere og tilrettelegge for flere søknader de prestisjefylte forskningsprogrammer. En annen viktig målsetting er å styrke de yngre forskernes tverrfakultære forskernetverk. Andre kull av Momentum vil rekrutteres for oppstart høsten 2019.

Samarbeidet med Bergens forskningsstiftelse (BFS), som sammen med universitetet finansierer et rekrutteringsprogram for unge forskere, er viktig. Siden 2007 er 38 kandidater tatt opp på BFS Starting Grant-programmet. Av disse kandidatene har 18 senere fått innvilget prosjektmidler fra Forskningsrådets FRIPRO-programmer, mens 21 av søkerne har søkt EU-midler og 3 er tildelt ERC-stipend. Resultatene tilsier av BFS-ordningen bør brukes

aktivt i universitetets rekrutteringspolitikk også i framtiden. Det samme gjelder Marie Curie stipendordningen fra EU. I 2019 vil UiB i samarbeid med BFS starte et eget karriereutviklingsprogram for UiBs aktive BFS-stipendiater. Hensikten er å sikre en god integrering av BFS-kandidatene, skape gode og tverrfaglige nettverk og styrke deres muligheter til å oppnå ERC og drive sterk og langsiktig forskning.

Tabell 6 gir en oversikt over antall Marie Curie stipend ved UiB.

	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
HF			1	3	5	9
MED	1	2			1	4
MN		5	1	2	1	9
PSYK					1	1
SV		1				1
Sentre				2		2
Totalt	1	8	2	7	8	26

I 2016 finansierte Forskningsrådet, UiB og BFS etableringen av fem-årige toppforskningsmiljø med utgangspunkt i eksternt og internasjonalt rekrutterte forskere. Disse er lokalisert på fem av universitetets fakulteter.

Gjennomgang viser også at finansieringskilder utover de mest prestisjetunge programmene i EU og NFR er viktige for unge forskere i starten av karrieren. Universitetets rekrutteringspolicy og karrierestøtte til yngre forskere blir således svært viktig både i arbeidet med å sikre framtidig forskningsfinansiering og publisering.

Gjennomgang av universitets ERC-kandidater viser at 9 av disse tidligere har mottatt prosjektstøtte fra Forskningsrådet, hvorav 7 gjennom FRIPRO-ordningen. Dette gjør den svake uttelling fra Forskningsrådet siste år særlig bekymringsfull. Moderat uttelling i NFR gjelder både årlige tildelinger av fri prosjektstøtte fra FRIPRO-programmene, og støtte til store eksellens-satsinger fra SFF, SFI og FME-ordningene.

Vitenskapelig publisering

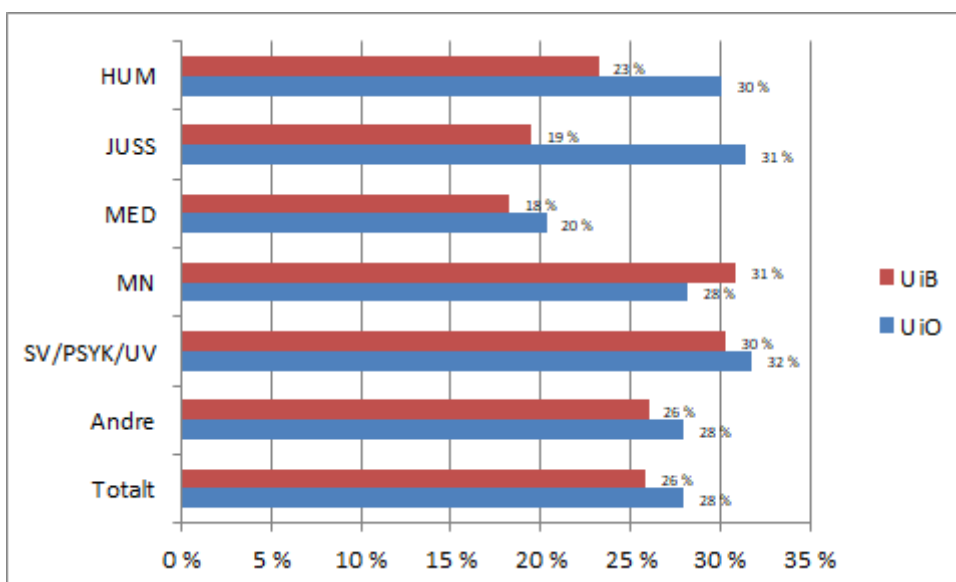
Alle vitenskapelige ansatte ved universitetet har forskning som en del av sin stilling. Nærmere 45 % av de såkalt kombinerte stillingene skal anvendes til forskning. Det er derfor vesentlig at universitetet også legger til rette for god forskningskultur, muligheter for sammenhengende forskning, nødvendig infrastruktur og fasiliteter innenfor basis. Publisering er et viktig mål på forskningsaktivitet og kvalitet.

Både Forskningsmeldingen for 2017 og strategigjennomgangen (sak 55/18) inneholdt beskrivelser av trender innen vitenskapelig publisering nasjonalt og for UiB som helhet. Sakene dokumenterte en mindre nedgang i publikasjonspoeng fra 2016 til 2017, men et fortsatt relativt høyt nivå både i antall publikasjoner, publiseringspoeng og nivå 2-andel.

Universitetets publiseringsaktiviteter måles på ulike måter, gjennom antall publikasjoner, antall forfatterandeler, antall publikasjonspoeng og gjennom siteringer. Publiseringskanalene er inndelt i to nivåer for å skape et insitament for forskerne til å publisere i de mest prestisjefylte tidsskriftene og forlangene. Nivå 2 skal være begrenset til publiseringskanaler (vitenskapelige tidsskrifter, serier, årbøker, nettsteder og bokutgivere) som oppfattes som de mest ledende i brede fagsammenhenger og utgir de mest betydelige publikasjonene fra ulike lands forskere, og til sammen utgjør om lag 20% av fagets vitenskapelige publikasjoner.

I vurdering av publisering må det tas hensyn til de ulike fagmiljøenes publiseringsprofil. For eksempel vil det være slik at fagfeltene innenfor medisin og realfag i hovedsak publiserer i form av artikler i vitenskapelige tidsskrift, men innslaget av antologier og monografier er større innenfor de humanistiske, juridiske og samfunnsvitenskapelige miljøene. Dette gjør det utfordrende å sammenligne publiseringsaktivitet på tvers av fagmiljø. Også grad av internasjonalt samarbeid og antall medforfattere varierer mellom ulike fagmiljøer. Det gir derfor et riktigere bilde å sammenligne fagmiljøer ved institusjoner som har lik profil med UiB. Hvor stor andel av publikasjonene som kategoriseres nivå 2 vil likevel kunne gi et vurderingsgrunnlag i sammenligninger av institusjoner mellom fag innenfor samme kategori.

Det finnes ikke lett tilgjengelige data som gjør det mulig å sammenligne fagfelt nasjonalt. Universitetene i Oslo og Bergen har en relativt lik faglig profil, og det lar seg derfor gjøre å gi en grov sammenligning av fakultetene på de to universitetene. I figur 8 er fakultetene for samfunnsvitenskap-, psykologi (UiB) og utdanningsvitenskap (UiO) gruppert til en enhet. Medisin og odontologi ved UiO er også gruppert sammen. "Andre" omfatter blant annet KMD og Sars-senteret ved UiB, og Teologisk fakultet ved UiO. Ved UiO er Medievitenskap et fag under HF, mens det hos UiB ligger under SV. Beregningene er basert på publisering over tre år (2015-2017). Statistikk for 2018 foreligger ikke.

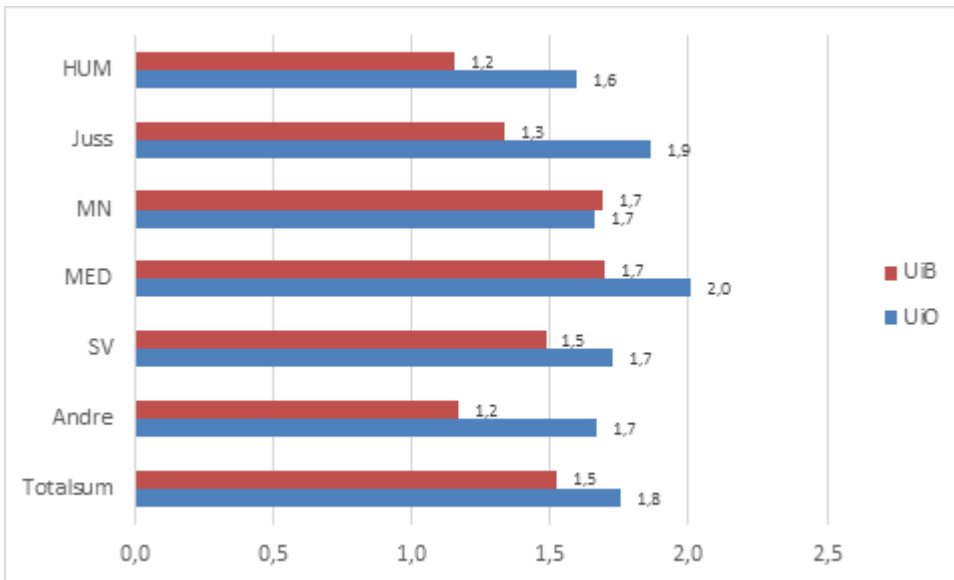

Figur 9 Nivå 2-andel fakultet UiO/UiB 2015-2017. Kilde: DBH

Siden innføringen av det norske systemet for forskningsdokumentasjon i 2004 har UiB og UiO ligget høyest blant universitetene i nivå 2-andel, med UiO i gjennomsnitt 1,5 prosentpoeng over Bergen de siste ti årene – 26% mot 24,5% i perioden 2008-2017. NTNU har et gjennomsnitt på 21% på nivå 2 i samme periode, mens de øvrige universitetene lå under 20%.

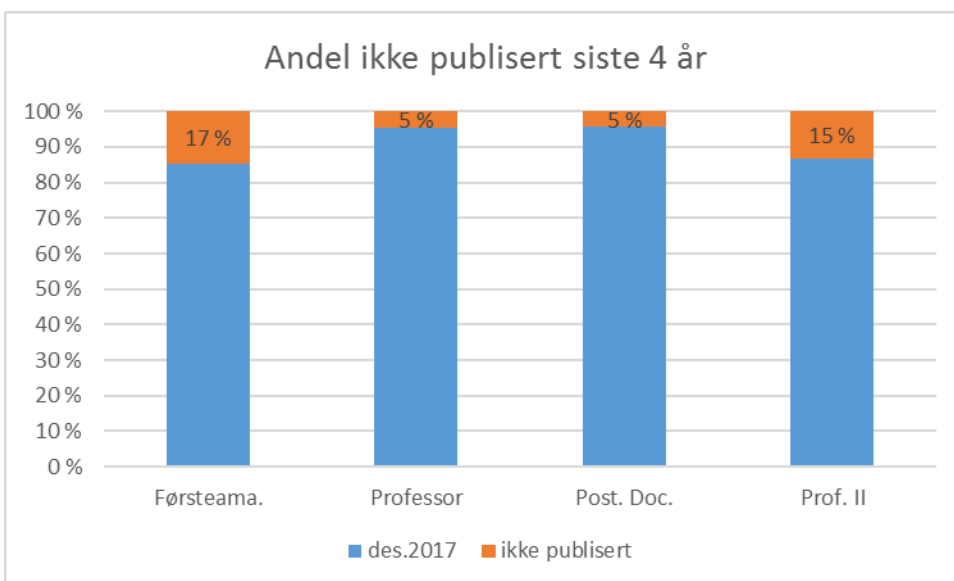
På fakultetsnivå er det kun MN-fakultet ved UiB som har høyere andel publikasjoner på nivå 2 enn tilsvarende brede fagmiljø ved UiO. For medisin-, samfunnsvitenskap og "andre" er forskjellen på 2% i UiOs favør, mens forskjellene er til dels betydelige for humaniora og juss.

En sammenligning av den totale publikasjonsaktiviteten mellom de to institusjonene gir om lag samme resultat, jf. figur 10. For å korrigere for størrelse er det her foretatt en sammenligning basert på publikasjonspoeng per vitenskapelig årsverk.

Figur 10: Publikasjonspoeng per årsverk undervisnings-, forskning og formidlingsstillinger. Gjennomsnitt årsverk og publisering 2015-2017. «Andre» ved UiB består av KMD, museet og sentra under universitetsdirektøren, for UiO teologi, museene og andre ikke-fakultære enheter. SV ved UiB omfatter også psykologi. Sv ved UiO omfatter også UV. Kilde: DBH

Også når det gjelder publikasjonspoeng per årsverk i vitenskapelige stillinger, har UiO ligget på et nivå over UiB siden innføringen av systemet. Fagmiljøene ved UiB publiserer ut fra dette mindre enn tilsvarende miljø ved UiO, med unntak av matematikk og naturvitenskap. Det er verdt å merke seg at en relativt stor andel av universitetets ansatte ikke har publisert de siste 4 årene. For gruppen professorer utgjorde denne andelen 5%, postdoktorer 5% og for førsteamanuenser hele 17%, jf. figur 11. Dette er om lag samme nivå som oversikten som tidligere er gjort for perioden 2010-2013. Tilsvarende tall for siste 2 år for professor og førsteamanuensis er 9%, og 25%. Dette er noe bedre enn for perioden 2010- 2013 som viste 10% for professorer og 30% for førsteamanuenser.

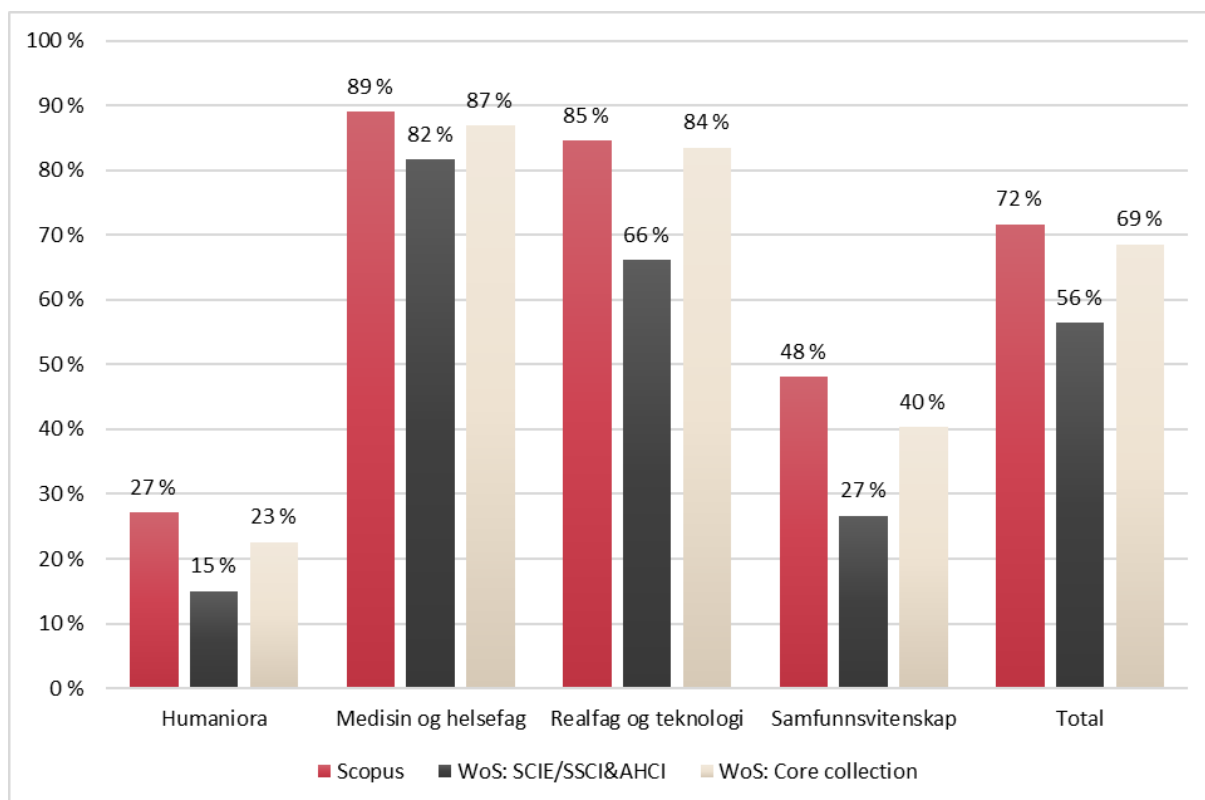
Figur 11. Antall som ikke har publisert siste 4 i ulike stillingsgrupper

Publiseringsomfanget ved UiB er i stor grad innfor stillingsgruppene professor, førsteamanuensis, Forskere 1109 og rekrutteringsstillinger. Når det ses bort fra publikasjoner knyttet til personer uten tilsetningsforhold er hele 78% av publiseringsaktiviteten knyttet til disse stillingskodene. Både publiseringsaktiviteten innenfor ulike stillingskategorier og den skjeve fordelingen innenfor stillingskategoriene, tilsier at universitetets rekrutteringspolitikk, god tilrettelegging av arbeidstiden og forskningsledelse vil være viktig for UiBs forsknings- og publiseringsaktivitet de neste årene.

Siteringer

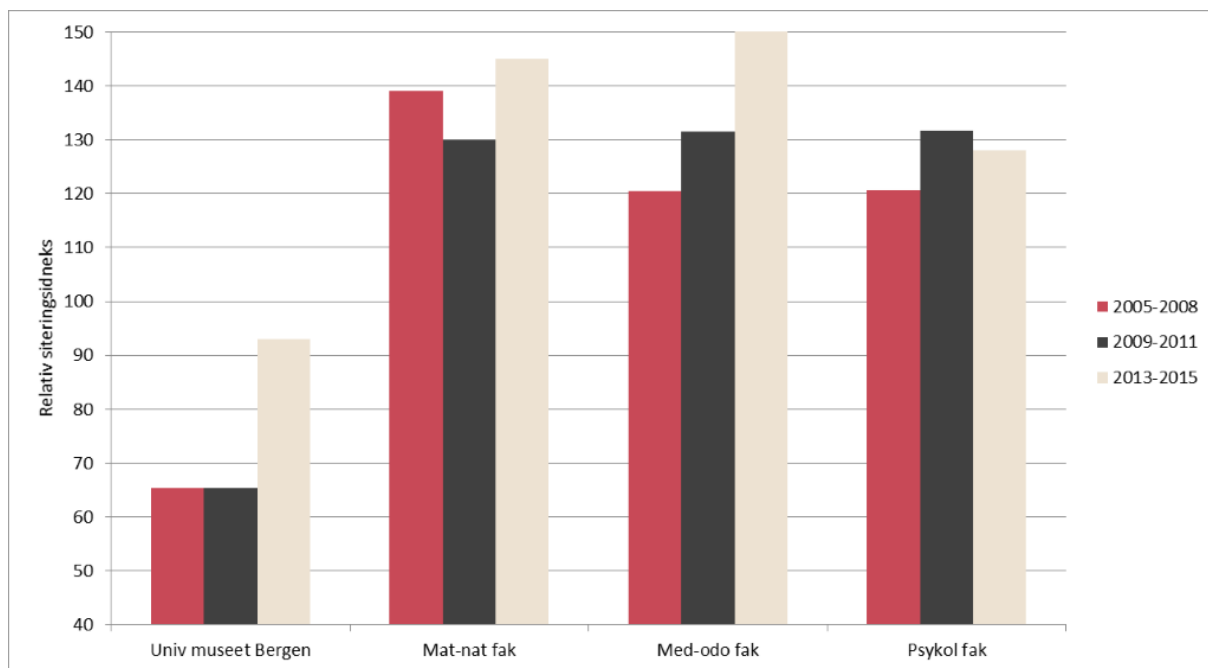
Siteringer er et hyppig brukt mål på forskningens kvalitet innenfor enkelte fagområder. I flere internasjonale rankinger scorer UiB svært høyt på ulike siteringsindekser. Sist på Times Higher Educations World Ranking der UiB ble det nummer 73 i verden, og fremst blant de norske. Forskningsbarometeret som ble publisert i mai 2018 viser også at UiB etter den mest brukte tellemåten er det mest siterte breddeuniversitetet i Norge.

Selv om publiserings- og siteringsanalyser i økende grad blir benyttet i forbindelse med evaluering av forskning, kan slike indikatorer ikke erstatte en evaluering foretatt av fagfeller. Siteringspraksisen varierer mellom fagområdene, og ulike fag har også svært ulik dekningsgrad i de internasjonale databasene. Generelt er naturvitenskapelig og medisinsk forskning best dekket. I samfunnsvitenskap, juss og humaniora er publisering i bøker av større betydning, og denne publiseringsformen er dårlig dekket av databasene. Ved UiB utgjør bøker og bokartikler ca 40% av publiseringen i disse fagene, regnet etter forfatterandeler. I tillegg er norskspråklig publisering og nasjonale publiseringskanaler viktig i deler av disse fagområdene, og slik publisering er som hovedregel ikke dekket av databasene. Et eksempel er Web of Science som dekker 82% av publikasjonene innenfor medisin og helsefag, men kun 15% av aktivitetene innenfor Humaniora, se figur 12 nedenfor. Dette er gjør at bruk av siteringsindekser særlig usikker for disse fagene.

Figur 12 Dekningsgrad etter faggrupper for tre bibliometriske databaser. Kilde: Aksnes 2018.

Basert på data fra Web of Science ble det i samarbeid med NIFU gjort en siteringsanalyse for UiB, <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2493481>. NIFU anslår at materialet dekker ca. 70% av UiBs vitenskapelige produksjon. Analysen viste at UiB siteres totalt 47% mer enn verdensgjennomsnittet og at det har vært en positiv utvikling i siteringstallene.

Figur 13 Relativ siteringsindeks for utvalgte fagmiljø

Merk at SV, HF og Jus er relativt dårlig dekket i databasen. Derfor er disse ikke tatt inn i figuren. Dette betyr imidlertid ikke at forskningen fra disse miljøene som faktisk registreres i basen blir lavt sitert. For eksempel er professor Henshilwood ved arkeologi en av universitetets og landets mest siterte forskere. Dette er nok en av grunnene til at HF rangeres som det sjette mest siterte humaniorafakultetet i verden, i Times Higher Educations ranking fra 2018. Det er også betydelige forskjeller i siteringsindeks mellom ulike fagmiljøer innenfor alle fakultetene.

Oppsummering og vurderinger

Tabell 7 gir en oppsummering av fakultetenes tilslag i de prestisjetunge forskningsprogrammene i Forskningsrådet, EU samt BFS

Tabell 7 Toppforskning og sentre ved UiB

Fakultet	NFR toppforsk/elite - virkemidler			EU tildelinger		UiB/BFS Eliteforsk	BFS StG
	SFF	FRIPRO		ERC	H2020		
	UiB forankret*	Toppforsk-tildeling	Pågående prosjekter inkl unge forskertalenter	StG, CoG, AdvG, SynG	Alle pågående prosjekter	Sam-finansiering	Pågående rekrutteringsstipend
HF	1		7	2	15	1	
JUS			2				
MED	2	2	34	2	18	1	3,5
MN	1	3	48	8	40	1	8,5*

PSY		2	2	1	2	1	1
SV		2	20	2	6	1	1*
KMD							
SARS		2	3	1	4		
SUM	4	11	116	16	85	5	14

* MED og PSY er i tillegg partnere i en UiO -SFF.

** I tillegg to nye tildelinger i des 2018, på hhv MN og SV

UiB vil sannsynligvis nå målene i Handlingsplan for EU-finansierte satsninger 2016 – 2022 på institusjonsnivå. Det er likevel store forskjeller mellom fakultetene og et stort potensial for større aktivitet. Dette gjelder søknadsdeltakelse i EU, og også for UiBs deltakelse i Forskningsrådets programmer. Universitetet har startet en aktiv mobilisering i samarbeid med fakultetene frem mot Forskningsrådets neste utlysning av SFF (forventet søknadsfrist høsten 2020).

Det er avgjørende at UiB legger til rette for gode søknader og sammenhengende tid til forskning i alle av universitetets fagmiljøer. God forskningsledelse som evner å motivere og støtte opp yngre forskeres potensial er særlig viktig. Støtte til langsiktighet i planlegging, rekruttering og karriereveiledning i forskningsledelsen er noen av de viktigste stikkordene for videreutvikling av UiBs faglige ledere.

Universitetsledelsen gjennomførte ved årsskiftet en kartlegging om eksternt finansiert virksomhet blant fakultetene, knyttet til mobiliseringstiltak, incentiver, støtteapparat og videre satsinger på fakultets- og instituttnivå. Alle fakultetene sendte innspill innen fristen 15.01.2019. Innspillene speiler de store forskjellene i utgangspunkt for de enkelte fakultetene, men har til felles at de uttrykker vilje til å øke satsingen for bedre uttelling i nasjonal og internasjonal konkurranse om forskningsmidler og sentertildelinger. Flere uttrykte særlig ambisjoner knyttet til universitetets hovedsatsingsområder. Alle fakultetene signaliserer videre planer om søknader til ERC og andre virkemiddel, og enkelte har også initiert prosesser for SFF-søknader ved en eventuell ny runde i 2020. Flere nevner betydningen av lett tilgjengelige posisjoneringsmidler for å kunne prioritere utvikling av søknader i den vitenskapelige staben. God administrativ støtte i alle faser blir også trukket fram som et kritisk moment, og her peker fakultetene også på viktigheten av god balanse og godt samarbeid mellom ressurser på ulike styringsnivå i institusjonen. Innspillene vil danne grunnlag for videre saker i Forskningsutvalget og universitetsstyret.

Et sentralt spørsmål er om våre nåværende tiltak sentralt og lokalt fungerer godt nok. Har forskerne nok incentiver? Oppfatter ledere/instituttleidere at EU-prosjekter gir gode vilkår for faglig vekst? Dette er spørsmål som det i samband med oppfølgingen av strategien vil bli jobbet særlig med å få svar på gjennom intervjuing av nøkkelpersoner og oppfølging av fakultetenes tilbakemeldinger.

UiB må være særlig oppmerksom på noen viktige forutsetninger for å lykkes med faglig utvikling generelt og i gjennomslag i forskningsprogrammer spesielt. Gjennomgangen av UiBs gjennomslag i eksterne forskningsprogrammer bekrefter for eksempel at Matteuseffekten er sterk i dagens forskningsfinansiering. Et første tilslag på en prosjektutlysning øker sannsynligheten for tilslag på nye søknader om finansiering. Et annet viktig felt er strategisk arbeid for å skape ringvirkninger rundt fagmiljøer som har særlig stort gjennomslag. Forskjellene mellom fakultetene og fagmiljøene kan tyde på at UiB har mye å vinne på en systematisk gjennomgang av hvordan det arbeides for å skape merverdi rundt sentre og miljøer med særlig gjennomslag eksternt.

Sentrale spørsmål i oppfølgingen av UiBs reviderte strategi når det gjelder kvalitet i forskningen vil ta utgangspunkt i UiBs utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet:

- Antall ERC-tildelinger fra Horisont 2020.
- Uttelling i FRIPRO og grunnforskningsprogrammene
- Program for utvikling av yngre forskningstalenter.
- Styrket publiseringsaktivitet.
-

Foreløpig ser det ut til at de gode resultatene fra EU-satsingen vil videreføres inn i 2019. Andre finansieringskilder har hatt svakere resultat de senere år, og vi må avvente resultater for disse for å kunne si om tiltakene i 2018 har vært tilstrekkelige. Foreløpige anslag viser at uttelling i NFR og andre kilder fremdeles kan være en utfordring.

Det er derfor viktig å se innsatsen på nasjonale og internasjonale programmer i sammenheng. EU-satsingen har mye oppmerksomhet i organisasjonen, og det er forutsatt at gjennomslag i EU-programmene gir stort faglig utbytte og synlighet nasjonalt og internasjonalt. Det er også kostnader knyttet til deltakelsen, og totalt utgjør EU-satsingen en relativt begrenset del av forskningsfinansieringen. Men suksessraten i EUs programmer er jevnt over høyere enn i grunnforskningssatsinger i NFR. Et sentralt spørsmål til fakultetene kan være om det er mulig å forbedre kvalitet på søknader til nasjonale program samtidig som det ikke fører til mindre søknader mot EU-systemet. Forskningsrådets omorganisering av behandling av program og innretning tilsier at det blir lettere med gjenbruk både av kompetanse og forskningsprosjekter mellom de to store forskningsfinansieringskildene.

Samtidig viser oversikten at søknadskvalitet er en viktig forutsetning. Det er vesentlig å tilrettelegge for søknadsskriving både gjennom et effektivt administrativt og forskningsfaglig støtteapparat, gode og kunnskapsdelende fagmiljøer og kulturer. Det er i den forbindelse gjort endringer i universitetets forskningsutvalg, som nå har fått en tydeligere strategisk innretning, med tilrettelegging av tettere dialog mellom prodekanene for forskning og forskningsadministrativ avdeling (FA). Det er også en ambisjon å øke antall ekspertevaluatorer fra UiB i EUs rammeprogrammer.

Flere forskningsmiljø peker på tidspress, komplekse regler for deltakelse og vanskeligheter med å finne relevante utlysninger som hindre for økt deltakelse. For å imøtekomme dette legges det opp til økt analyse og muligheter for gjenbruk og videreutvikling av søknader gjennom etableringen av ny database med informasjon om universitetets samlede søknadsaktivitet. God forskningsledelse blir vesentlig i de kommende årene, både forskergruppeledelse og også på instituttnivå. De kommende årene vil UiB fortsette sitt fokus på tilrettelegging for karriereplanlegging og forskningstid.

Opprettelsen av et eget BOA-team er trolig blant de viktigste virkemidlene som har blitt gjort de senere årene. Her samles ekspertise på tvers av de administrative avdelingene, økonomi, forskningsrådgivning og kommunikasjon, med særlig vekt på bedre støtteapparat for gjennomslag EUs Horisont 2020. BOA-teamet har ført til en større kraft i UiBs søknader til EU med muligheter til bedre strategisk koordinering av søknadsporteføljen. Antall ekspertevaluatorer har økt betydelig og utvikling av strategiske hjelpemidler som felles database for alle UiBs søknader (pre award) er viktige tiltak i handlingsplanen. Erfaringene fra BOA-teamets arbeid kan også være relevant i tiltak for å styrke deltakelse i FRIPRO. Et sentralt tiltak for bedre strategisk samhandling mellom fakultetene og sentral ledelse har vært siste års revidering av Forskningsutvalgets mandat til å bli et mer rendyrket faglig-strategisk organ for prodekanene. De siste årene har stadig flere av våre fagmiljø søkt og fått større kompetanse og kjennskap til EUs forskningssystem.

Når det gjelder forskernes insentiver for å søke har UiB en relativ desentralisert modell for fordeling av eksterne midler, med en relativ stor del avsatt til instituttene. Flere ordninger eksisterer for å motivere forskere til å søke ekstern finansiering. Når en så stor andel av midler fra resultatbasert omfordeling i statsbevilgningen blir ført ned til fakultetsnivå, skal det ideelt føre til en økning av det lokale handlingsrommet og komme forskerne til gode. Det er ikke gjort noen større evalueringer ved UiB av hvordan forskerne opplever insentivene for å søke eksterne midler, noe som bør vurderes gjort i etterkant av revideringen av UiBs strategi.

UiB flytter i mars inn i et større, nytt kontorfellesskap i Brussel sammen med NTNU og SINTEF. NORCE vil også ha en tilstedeværelse i kontorfellesskapet, som vil få navnet Norwegian House of Research and innovation. Utvikling av vår tilstedeværelse i Brussel blir viktig de kommende årene. Kontoret skal bidra til å gi universitetet synlighet i EU, bistå forskere med infrastruktur og informasjon og tilrettelegging, sørge for tett og god informasjon om EUs forsknings- og innovasjonsprogram og de langsiktige prosessene, slik at vi som universitet kan være godt forberedt på endringene og mulighetene EUs rammeprogram gir. Brede internasjonale prosesser gir endrede vilkår for forskning. Særlig knytter det seg mye spenning til arbeidet for åpen publisering og åpen vitenskap. Debatten i forskermiljøene peker på alvorlige risikomoment som eventuelt må håndteres. Samtidig kan prosessene åpne blant annet for bredere formidling, nye muligheter for samarbeid og nye tilfang av kilder til forskningsdata. Et viktig virkemiddel som har blitt fulgt opp fra Handlingsplan for forskerutdanning 2016 – 2022 er opprettelsen av Momentum-programmet i 2017. Deltakerne får mentoroppfølging og egne samlinger. Her tematiserer blant annet håndtering av utfordringer som balansering av forskningsaktiviteter, samspill mellom forskning og undervisning, samarbeid med administrativ støtte, kopling til næringslivet, tverrfaglige satsinger, og internasjonalisering.

I oppfølgingene av revidert strategi vil handlingsplanene gjennomgås revideres. Videre vil organisasjonen følge opp problemstillingene som har blitt reist i denne saken med en egen dialog med fagmiljøene.

Universitetsdirektørens kommentarer

Strategien trekker opp ambisiøse mål for universitetets faglige utvikling. Mange forutsetninger for å kunne lykkes er allerede tilstede. UiB har mange internasjonalt anerkjente fagmiljøer, noen verdensledende, og høy kvalitet i bredden av fagmiljøene. Det arbeides godt og bevisstgjørende ved fakultetene for å styrke innhenting av eksterne prosjekter. UiB har størst gjennomslag i EUs rammeprogram, med en særlig tyngde mot EUs prestisjesatsning ERC. Svært mange fag er preget av høy vitenskapelig produksjon og synlighet, blant annet også dokumentert ved at UiB rangerer som nummer 10 i verden på oseanografi og nummer 39 i verden på naturgeografi i ARWU (Shanghai-rankingen) for 2018, og er Norges mest siterte bredduniversitet ifølge rangeringene til Times Higher Education. Gjennomgangen viser at vi er ledende blant bredduniversitetene i Norge når det gjelder internasjonal sampublisering og fagenes siteringsindekser.

Universitetets strategi peker på behov for og ambisjon om økt internasjonalt gjennomslag for UiB, i form av nye verdensledende fagmiljø. Utviklingsavtalen med kunnskapsdepartementet er utformet for å nå målsetningene i strategien. Viktige midler for å kunne skape nye fremragende fagmiljøer er gode ideer, god finansiering, brede internasjonale nettverk og høy kvalitet i resultatene av vitenskapelig arbeid, særlig publisering. Gjennomgangen i saksforelegget viser at UiB har mange sterke fagmiljøer og kommer godt ut i mange nasjonale sammenligninger. Ambisjonen er imidlertid å rangere høyt internasjonalt, og det tilsier behov for å øke innsatsen for vekst i kvalitet og omfang av vitenskapelig publisering og

andre forskningsresultater, og vekst i gjennomslag både nasjonalt og internasjonalt. Forskningsrådet er den klart største finansieringskilden for norske institusjoner, og UiB har ikke hatt sterk vekst her de siste fem til ti årene. Særlig er det behov for å styrke innsatsen for å oppnå flere sentertildelinger, herunder spesielt sentre for fremragende forskning (SFF). Disse kan gi omfattende langsiktig finansiering for grunnleggende forskning, og dermed rammer som muliggjør utviklingen av verdensledende fagmiljø.

08.02.2018/Bjug Olav Bøyum/Ingar Myking/Steinar Vestad

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 14.03.19
FU-sak:10/19		Arkivsaknr.:

Kartlegging av forskningsadministrativ støtte, incentiver og mobiliseringstiltak for deltakelse i eksternt finansiert forskning

Ved årsskriftet 2018/2019 tok universitetsledelsen og universitetets sentrale analysegruppe initiativ til en kartlegging av ressurser og praksis i BOA-arbeidet i organisasjonen. Grunnlaget for kartleggingen er gitt i brev til fakultetene av 21.12.2018:

«I forbindelse med revideringen av UiBs strategi ønsker universitetsstyret å vite mer om hvilke vurderinger og virkemidler UiB har til rådighet for å utvikle fagmiljøer av høy kvalitet. Det pekes på betydningen av å systematisere virkemidler og tiltak for å kunne realisere UiBs høye ambisjoner for forskningen.

I den forbindelse ønsker vi at fakultetene gir en kort oversikt over status ved inngangen til 2019. Informasjonen vil bli brukt i arbeidet med strategirevisjonen, saker til styret, forskningsmeldingen 2018 og vurderinger av ulike tiltak for å styrke forskningsstøtten ved UiB.»

Innspillene fra fakultetene speiler de store faglige forskjeller, men har til felles at de uttrykker vilje til å øke satsingen for bedre uttelling i nasjonal og internasjonal konkurranse om forskningsmidler og sentertildelinger.

Hensikten med kartleggingen er å danne grunnlag for videre kunnskapsoppbygging, gjennom kommunikasjon med forskere, forskergrupper og andre. Til sammen er ønsket at materialet kan danne grunnlag for nye tiltak i lys av revidert strategi for Universitetet i Bergen.

Saksforelegget vil i det videre beskrive variasjon i praksis i BOA-arbeid ved Universitetet i Bergen ut fra fakultetenes svar, samt dokumentere uttelling i ekstern finansiert virksomhet, særlig mot forskningsrådet og EU-satsinger. Universitetet i Oslo gjorde en tilsvarende kartlegging i 2017/2018 men mer konkret mot mobilisering til H2020. Rapporten er tilgjengelig her: <http://bit.ly/2GKiHFX>.

Uttelling i H2020 og Forskningsrådet 2014-2018

	HUM	JUSS	KMD	MED	MN	PSYK	SV	SARS	Annet	Totalt
Uttelling H2020										
Søknader	85	2	3	154	201	36	57	9	8	555
Kontrakter	17	0	0	20	46	3	8	5	0	99
Suksessrate	20 %	0 %	0 %	13 %	23 %	8 %	14 %	56 %	0 %	18 %
Kontraktbeløp, 1000 kr.	6 508	0	0	10 236	28 306	3 555	4 324	2 816	0	55 746
Uttelling NFR										
<i>SFF, SFI, Fripro</i>										
Søknader	123	16	3	257	352	36	91	3	89	970
Kontrakter	11	2		35	50	3	19	1	4	125
Suksessrate	9 %	13 %	0 %	14 %	14 %	8 %	21 %	33 %	4 %	13 %
Kontraktbeløp	178 244	3 551		274 063	336 369	33 191	130 413	8 079	26 252	990 162
Annet										
Søknader	53	19	4	235	428	48	86		188	1062
Kontrakter	21	10		82	136	12	21		34	316
Suksessrate	40 %	53 %	0 %	35 %	32 %	25 %	24 %		18 %	30 %
Beløp	69 194	19 094		430 159	828 292	47 912	90 510		88 968	1 574 128

H2020: Kilde FA. Alle prosjekt som har fått tilsagn innen 31.12.2018 («Declaration signed»), også inkludert prosjekt som er avsluttet og flyttet i løpet av perioden.

NFR: Kilde: søknadsdata fra NFR. «Annet» omfatter tematiske program.

Det humanistiske fakultet

H2020-prosjekt: Excellent Science	11: 2 ERC, 9 MSCA
H2020-prosjekt: Andre	6
Aktive FRIPRO, andre NFR grunnforsknings-prosjekt 2018	16 (8 fripro)
Andre NFR-bevilgninger aktive i 2018 utenom SFF, SFI	11
SFF, SFI	SapienCE
TMF Starting grant	1
NFR toppforsk	

Forskningsadministrativt støtteapparat

Til sammen 11 personer er tilknyttet BOA-arbeid på fakultetet. BOA-gruppen ble etablert 2013, og består av forskningsrådgiver, økonomisjef, HR-sjef, assisterende fakultetsdirektør og studiesjef.

Gruppen inngår i fakultetsdirektørens ledergruppe og møter jevnlig med dekanatet. I tillegg er det etablert et forskningsadministrativt nettverk (FANE) som består av tre forskningsrådgivere, to prosjektøkonomer og en kommunikasjonsrådgiver.

Incentiver

Fakultetets budsjettmodell baserer seg på de samme prinsippene som departementets og UiBs sentrale budsjettmodell.

Fakultetet startet i 2018 en flerårig forskningsstrategisk satsing med målrettede virkemidler som er beskrevet i fakultetets «verktøykasse». For 2019 er det satt av en million til formålet. I 2018 rettet tiltaket seg mot enkeltforskere, mens fokus i 2019 rettes i større grad mot en langsiktig oppbygging av forskergrupper som har motivasjon, ambisjon og forutsetninger for å bli ledene. «verktøykassen» har to formål: Posisjonering (langsiktig fokus) og prosjektetablerer støtte (kortsiktig fokus).

Verktøyene er:

- Bistillinger og gjesteforskere for å styrke miljø/søknad eller mentorering
- Forskningstermin/reduert undervisning
- Vitenskapelige assistenter
- Profilerings
- Utenlandsopphold
- Driftsmidler
- Publikasjoner – språkvask, mock-referees
- Mock-panel til søknader
- Intervjutrening
- Rekrutteringsstilling

I tillegg prosjektforsterking gjennom egenfinansierte rekrutteringsstillinger.

Mobiliseringstiltak

- Ledelsesfokus på flere og bedre søknader
- Studiereise til UiBs Brusselkontor
- Årlig 2-dagers samling for alle som arbeider med søknader til Forskningsrådet

Satsinger i 2019

Så langt har fakultetet sendt en MSCA ITN og en partnersøknad i 2019. Fakultetet har hatt god tilgang på prosjekter i MSCA-programmet.

Det juridiske fakultet

H2020-prosjekt: Excellent Science	0
H2020-prosjekt: Andre	0
Aktive FRIPRO, andre NFR grunnforsknings-prosjekt 2018	4 (3 FRIPRO)
Andre NFR-bevilgninger aktive i 2018 utenom SFF, SFI	8
SFF, SFI	0
TMF Starting grant (pågående)	0

Forskningsadministrativt støtteapparat

3,5 årsverk knyttet til forskningsadministrasjon. BOA-team bestående av forskningsdekan, to forskningsrådgivere og en formidlingsrådgiver. I tillegg har fakultetet et eget formidlingsteam, og fakultetsledelsen driver aktivt utadrettet arbeid mot offentlig forvaltning og næringslivs/fond for å skape et grunnlag for samarbeid om eksternfinansiering og prosjekter. Fakultetet har vært svekket det siste året etter å ha mistet en stilling knyttet til forskningsledelse til sentraladministrasjonen.

Incentiver

2017: styresak om økonomiske incentiv for eksternfinansiering. Viderefører ikke RBO på individuelle tildelinger, men iverksetter andre stimuli for deltakelse.

400 000,- ble avsatt til forskningsstrategiske formål 2018. Brukt til

- Utvikle søknad til ERC starting grant
- Styrke fakultetets kina-satsing
- Honorere eksterne fagfeller ifm søknadsutvikling
- Frikjøp av vitenskapelig ansatte.

Forskere som får tilslag på søknader om eksternfinansiering skal også få belønningmidler i form av driftsmidler. I 2019 er ikke slike tiltak budsjettert som en egen post, men de strategiske virkemidlene videreføres i henhold til fakultetets handlingsplan for forskning.

Fakultetet har god uttelling på arbeid rettet mot samarbeidskontrakter med eksterne partnere utenfor NFR- og EU-systemet. Fakultetet arbeider strategisk mot forskningsrådet og departementet for å styrke satsing på rettsvitenskap.

Mobiliseringstiltak

- omfattende informasjonsarbeid om søknadsmuligheter, også i form av dialog med enkeltforskere og grupper
- NFR-søknader: søknadsprosedyre med workshops med eksterne fagfeller og BOA-team med siktemål å utvikle forskningsidé og prosjektbeskrivelse. Fagfeller går også gjennom søknad i forkant av innsendelse.
- 2018:
 - Arbeidet med søknad om ERC starting grant, som gikk til trinn 2.
 - Arbeidet med å identifisere aktuelle arbeidsprogram og kommende utlysninger knyttet til klima og energiomstilling (SC3, SC4, SC5).
 - Arbeidet med søknad til MSCA-ITN, for søknadsfristen i 2020.
 - Identifisert to kandidater som søkere til BFS-grants, som vil bli intensivert i 2019.
 - Samling på UiBs Brussel-kontor av vitenskapelig ansatte og administrasjon for å mobilisere søkere og øke kunnskapen om H2020 og Horizon Europe.
- 2019: ERC-søknad vil bli videre bearbeidet med sikte på å søke ERC consolidator grant.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

H2020-prosjekt: Excellent Science	28, herunder 8 ERC, 10 MSCA
H2020-prosjekt: Andre	20
Aktive NFR fri prosjektstøtte og grunnforskningsprosjekt 2018	46, herunder 42 FRIPRO
SFF, SFI, FME	SFI: Lakselus, SFF: Birkelandsenteret Partner i ytterligere tre SFI, et FME
Andre NFR-bevilgninger aktive i 2018	105
TMF starting grant (pågående)	7

Forskningsadministrativt støtteapparat

Aktiviteten er i hovedsak organisert på instituttnivået. Fakultetet har våren 2019 6,5 årsverk knyttet til forskningskoordinatorer på instituttnivå, fordelt på seks (av sju) institutt. I tillegg er det forskningsstrategisk og -administrativ oppfølging fra instituttledere, nestledere og administrasjonssjefer. Bjerknessenteret og Lakselussenteret har egne administrative ledere, og det er koordinatorfunksjoner knyttet til Digitalt Liv-noden og ELIXIR-infrastrukturen, til sammen 1-1,5 årsverk.

Fakultetet har ett årsverk knyttet til forskningsadministrasjon, i tillegg til oppfølging fra faglig og administrativ ledelse. Fakultetet har i tillegg til ordinær prodekan for forskning, også tilknyttet egne visedekaner for hovedsatsingsområdene Klima og energiomstilling, og marin forskning. For disse inngår også egne direktører.

Budsjettering og driftsstøtte er samlet i en felles økonomiseksjon ved fakultetet, og utgjør ca 13 årsverk. Ansvar for prosjektøkonomi er med andre ord flyttet fra institutt- til fakultetsnivået. Støtte knyttet til HR i BOA-prosjekter er samlet i en HR-seksjon på fakultetsnivå.

Incentiv

Fakultetet viderefører modellen knyttet til resultatmidler (RBO) slik at 50% av KDs satser blir viderefordelt til instituttene, med to unntak: resultat blir regnet ut fra gjennomsnitt for treårsperiode, og fakultetet viderefører ikke incentiv knyttet til avlagte grader på lavere nivå.

Fakultetet bidrar med toppfinansiering av forskningsprosjekter etter egen tabell. Fakultetet bidrar også med særlige strategiske tildelinger til sentersøknader, og bidro i 2018 med 2 mill kroner til styrking av SFI-søknader i 2019, og har avsatt 4 mill kroner til posisjonering for neste SFF-runde. Det er et særlig siktemål å styrke CV og prosjektledelse for SFF-søknadene.

Fakultetet har videre tildelt 500 000 årlig over tre år for å styrke og videreutvikle SFU-søknaden iEarth. Fakultetet bidrar med rekrutteringsstillinger til prosjekter av særlig strategisk viktighet. I noen tilfeller legges det inn krav om man innen gitt tid søker om prosjekter som ERC, SFI eller SFF.

Mobilisering

- Ledelsesfokus: Instituttlederne gjennomførte i 2018 ROS av særskilt viktige prosesser, og prioriterte SFI-posisjonering høyt.
- Instituttvise møter med fakultetsledelse for å diskutere årets planer for BOA-aktiviteten, og dialogmøte mellom fakultet og institutt om økonomi.
- Avsetninger på fakultetsnivå for posisjonering av sentersøknader
- Styrking av den forskningsadministrative kapasiteten ved instituttene.

Satsinger 2019

- Arbeider tett med sentralt BOA-team om mobilisering og støtte
- Gitt innspill til kommende arbeidsprogram i EU, bl.a. innen energiprogrammet
- SFI-søknader
- Identifisering av miljøer til SFF

Fakultet for kunst- musikk og design

Forskningsadministrativt støtteapparat

Tre rådgivere og en koordinator/leder knyttet til gruppe for støtte til forskning og forskerutdanning, derav to årsverk som BOA-rådgivere. Har ikke lokal prosjektøkonom, men får bistand fra sentralt BOA-team (ØKA). Det er ikke knyttet forskningsadministrative ressurser til instituttene.

Insentiver

- Resultatmidler ihht finansieringsmodellen viderefordes ut på instituttene, men med en buffer på fakultetsnivå for å ta høyde for store endringer fra år til år. Fram til nå blir instituttene for kunst og design kun påvirket av endringer i doktorgradsmidler, men fra 2020 vil også disse bli påvirket av hele finansieringsmodellen.
- Resultatmidler i åpen ramme fordeles med 70% på instituttet og 30% på fakultetet.
- Resultatmidler i lukket ramme fordeles med 20% på instituttet og 80% på fakultetet.
- Fakultetet tildeler PES/POS-midler i noen tilfeller der instituttet må dekke omkostninger i en søknadsperiode for en forsker
- Fakultetet har ingen egen satsing på yngre forskere, men arbeider med en plan for å etablere dette. Fakultetet deltar i forskerskoler der yngre forskere kan støttes.
- KMD tildeler strategiske midler to ganger årlig til forskningsprosjekter, forskningsrelaterte undervisningsprosjekter og publikasjoner.

Mobiliseringstiltak

- Rådgivere har holdt kurs og informasjonsmøter for institutt, forskergrupper og individuelle vitenskapelig/kunstneriske ansatte.

Satsing i 2019

- Fagmiljøet ved Griegakademiet samarbeider med fakultetet og BOA-teamet om en H2020-koordinatorsøknad innen Societal Challenges mars 2019.

Effekt av tiltak

Fakultetet er i en oppbyggingsfase. KMD bygger gode møteplasser for tverrfaglig samarbeid både internt og utadrettet. Rådgiverne deltar aktivt i formidling til ansatte om relevante støtteordninger og er aktive og støttende i søknadsprosesser, som har bidratt til å sikre to store prosjekt fra det nasjonale programmet for kunstnerisk utviklingsarbeid.

Det medisinske fakultet

H2020-prosjekt: Excellent Science	8: 2 ERC, 2 infra, 4 MSCA
H2020-prosjekt: Andre	12
Aktive NFR fri prosjektstøtte og grunnforskningsprosjekt 2018	37 (33 FRIPRO)
SFF, SFI	2 SFF: CCBIO CISMAC
Andre NFR-bevilgninger aktive i 2018	55

Forskningsadministrativt støtteapparat

Fakultetet har fire forskningsrådgivere som jobber med søknadsstøtte, 1,5 av disse stillingene er lønnet av institutt og sentre. Hver stilling har hovedansvar for et institutt, og en av stillingene er knyttet til innovasjon. Prosjektøkonomer er tilknyttet instituttnivået, bortsett fra i store prosjekt der også ressurser på fakultetet kan trekkes inn ved behov.

Incentiver

Fakultetet anser PES og POS-midler for å være viktige, og har også brukt slike ordninger til kompetanseheving av administrativt personale og for å stimulere postdoctorer til å søke midler. Fakultetet benytter Forskningsrådets virkemidler, men har ikke egne ordninger for dette, så videreføring av POS/PES i NFR er viktig for fakultetet.

Fakultetets forskerutdanning har obligatoriske kurs i hvordan å oppnå ekstern finansiering og viktigheten av dette. Fakultetet har startet et eget postdocprogram med 28 deltakere over ett år, som fokuserer på opplæring i hva som skal til for å oppnå en akademisk karriere, inkludert hvordan man oppnår eksternfinansiering. Yngre forskere som søker ERC eller NFRs Unge forskertalent-virkemiddel har mottatt særlig støtte i form av tilrettelagte forberedelser til intervju.

Fakultetet tildeler stipendiater og postdoc-stillinger på bakgrunn av tilslag fra EU, NFR, Kreftforeningen og tilsvarende, og tildeler også rekrutteringsstillinger til miljøer som deltar i store søknadsprosesser (SFF og lignende).

Mobiliseringstiltak

Forskningsrådgivere jobber fortløpende med å informere instituttledelse og forskere om utlysninger, og hjelper enkeltforskere med å finne rette utlysninger ut fra forskningstema. Fakultetet drifter en webside som hele tiden oppdateres med nye utlysninger, og informasjon blir også gitt på interne møter, seminarer og workshops. I forkant av NFRs søknadsfrist om våren arrangerer forskningsrådgiverne workshops på alle instituttene.

Fakultetet arbeider med å sette sammen en database over særlig talentfulle forskere, og samarbeider med universitetet sentralt om mobilisering til SFF og SFI-søknader.

For utlysningene i 2019 arbeides det aktivt med å identifisere aktuelle søkere spesielt til ERC, og fakultetet har igangsatt en gjennomgang av CV'er for enkeltforskere for å finne ut hva de må gjøre for å kunne hevde seg. Fakultetet sliter med å motivere forskere til å ta på seg koordinatorrollen i Societal Challenges-prosjekter.

Fakultetet ønsker å stimulere til mer klinisk forskning. Det er en særlig utfordring at en stor andel av forskerne har delte stillinger mellom helseforetak og universitet, og dette stiller særlige krav til administrativ oppfølging. Særlig er det viktig med relevant medisinskfaglig kompetanse blant rådgivere både på sentralt og lokalt nivå.

Effekt av tiltak

Forskere på MED har stort behov for støtte i søknadsskrivingsprosessen på grunn av delte stillinger. Det er viktig med en kombinasjon av gode forskningsrådgivere lokalt og godt samarbeid med BOA-teamet ved FA.

Det psykologiske fakultet

H2020-prosjekt: Excellent Science	2 (1 ERC, 1 MSCA)
H2020-prosjekt: Andre	1
Aktive NFR fri prosjektstøtte og grunnforskningsprosjekt 2018	4 (3 FRIPRO)
SFF, SFI	
Andre NFR-bevilgninger aktive i 2018	4
TMF starting grant (pågående)	1

Forskningsadministrativt støtteapparat

Fakultetet finansierer fire og et halvt forskningsadministrative årsverk inkludert en stilling innen rådgiving og søknadsstøtte på institutt, en på fakultet samt to prosjektøkonomer på fakultetsnivå. Forskningsrådgiver på fakultetsnivå tilbyr støtte i arbeid med EU- og NFR-utlysninger. Søknader mot andre eksterne finansieringskilder støttes hovedsakelig på instituttnivå og i fakultetets økonomiseksjon. I tillegg bistår administrasjonssjefene i alle faser av forskningsprosjekt, estimert til ett årsverk.

Incentiver

Fakultetet setter av ulike typer midler for å stimulere fagmiljøene til søknad om ekstern finansiering. Dette omfatter:

- 250 000 i strategiske forskningsmidler (lokal PES/POS-ordning)
- 150 000 i mobilitetsmidler (stipendiater og postdoc)
- 250 000 til satsing på yngre forskere – nasjonalt program for yngre forskningsledere
- 200 000 i studentstipend – studentaktiv forskning.
- Stipendiatstillinger som egenandel i søknader.

På instituttnivå varierer det i hvilken grad det settes av søkbare forskningsmidler eller om midlene fordeles til enkeltforskere via personlig annum.

Mobiliseringstiltak

Forskningsseksjonen har en proaktiv rolle og arbeider for å være i forkant av søknadsprosessen slik at forskere kan holdes oppdatert om kommende søknadsfrister i god tid, via jevnlig nyhetsbrev, nettsider med søknadsinformasjon på fakultetet, felles e-poster og direkte kontakt med forskere. Det utarbeides lister over relevante H2020-utlysninger. Det er tilbud om miniseminar eller informasjonsmøter om relevante NFR-utlysninger for interesserte forskere.

Fakultetet legger vekt på å vedlikeholde oppdaterte personsider for enkeltforskere for å synliggjøre fakultetets forskningskompetanse.

Våren 2019 er det satt i gang et eget kurs i søknadsskriving rettet mot unge forskere, et tilbud som også vurderes utvidet til faste vitenskapelige ansatte. Det vurderes i tillegg et eget søknadsseminar for de som skal sende søknader i kjølvannet av kurset.

Forskerne har tilbud om oppfølgingsmøter med forskerrådgiver i søknadsfasen. Ved ny søknad kan forskningsrådgiver gå gjennom tilbakemeldinger på søknader sammen med forsker.

I 2019 vil fakultetet blant annet arbeide med to potensielle SFF-prosjekt, 7 ERC-søknader (enkelte for søknadsfrister i 2020) og 16 andre søknader til EU.

Effekter av tiltak

Møter med interessenter er viktig, både med potensielle søkergrupper/forskergrupper, og med instituttledelse mht å identifisere individuelle søkere. Samarbeidet med UiBs BOA-team fungerer godt. Oppdaterte personlige nettsider er viktig. Alt i alt oppfatter fakultetet at fremgangsmåten med å ta direkte kontakt med forskerne, er mest effektiv

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

H2020-prosjekt: Excellent Science	4 (3 ERC, 1 MSCA)
H2020-prosjekt: Andre	5
Aktive FRIPRO, andre NFR grunnforsknings-prosjekt 2018	25 (23 FRIPRO)
SFF, SFI	
Andre NFR-bevilgninger aktive i 2018	12
TMF starting grant (pågående)	3

Forskningsadministrativt støtteapparat

Til sammen fem forskningsadministrative stillinger har oppgaver knyttet til søknadsaktivitet for nye prosjekter, av dette en seniorrådgiver på fakultetsnivå, en rådgiver på et institutt samt tre stillinger knyttet til store satsinger (Centre for Research on Dcretion and Paternalism, Centre for Climate and Energy Transition (CET) og Digital Social Science Core Facility (DIGSSCORE). I tillegg har administrasjonssjefene en viktig rolle i alle faser av den eksternfinansierte aktiviteten.

Alle økonomimedarbeiderne er nå organisert i en økonomiseksjon som ledes fra fakultetet. Gruppen består av fem økonomer. Gruppen jobber tett på fagmiljøene, selv om arbeidet koordineres og ledes fra fakultetet.

Fakultetet opprettet i 2018 et BOA-nettverk som omfatter administrativ ledelse på fakultet, administrasjonssjefene, forskningsadministrative stillinger samt fakultetsøkonom og fakultets forskningsrådgiver.

Incentiv

Fakultetet viderefører KDs RBO-modell ned på instituttnivå. Fakultet setter av kr 500 000 til forskningsstrategiske formål, som særlig dekker to formål:

- Støtte til kandidater som vil styrke søknader om ERC Starting Grant (gjennomført to runder, 2015 og 2018)
- Støtte til større prosjektsøknader

Instituttene kan ha lokale ordninger, for eksempel knyttet til frikjøp av prosjektleder. I 2018-2019 har fakultetet etablert et nytt karriereutviklingsprogram for postdocene, der eksternfinansiering er et av temaene. Fakultetet gir også støtte gjennom tildeling av rekrutteringsstillinger som forsterkning til større prosjekttildelinger fra EU og NFR.

Mobiliseringstiltak

Fakultetet orienterer jevnlig om søknadsmuligheter for eksempel gjennom nyhetsbrev til alle ansatte. Mobilisering er jevnlig på dagsorden i fakultetsledelsens møter med instituttledere og administrasjonssjefer. Både fakultet og institutt jobber aktivt med å identifisere søkere til ERC og BFS. Søkere får et tilpasset opplegg med støtte og rådgivning fra FA, fakultet og institutt, og fakultetet oppfatter at dette har ført til økt oppmerksomhet og flere gode søknader.

Fakultetet organiserte studietur med instituttlederne og fakultetsledelse til Brussel i november 2018.

Satsinger i 2019

Fakultetet arbeider aktivt med koordinatorsøknad innen SC6, og forventer at flere av fagmiljøene vil delta som partner i Societal Challenges-utlysninger i løpet av året. Det pågår arbeid med fire ERC Consolidator Grants, der tre er levert til fristen 7. februar 2019. Det foreligger videre planer om 2-3 søknader hver til Starting- og Advanced Grants i løpet av 2019.

Effekt av tiltak

Fakultetet har satt i verk en rekke tiltak de siste årene og vurderer det slik at dette samlet har hatt god effekt. God informasjon og tiltak for å mobilisere enkeltpersoner eller bestemte forskergrupper er viktige tiltak. Mobilisering kan også ha effekt i et lengre tidsperspektiv. Særlig vil fakultetet videreføre tiltak for å mobilisere yngre og nyansatte.

Avslutning

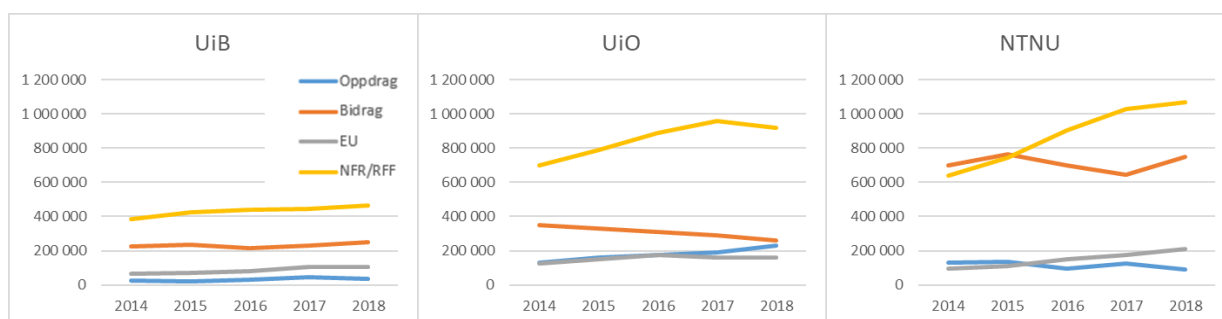
Flere fakultet har uttrykt ambisjoner knyttet til universitetets hovedsatsingsområder. Alle fakultetene signaliserer planer om søknader til ERC og andre virkemiddel, og enkelte har også initiert prosesser for SFF-søknader ved ny runde i 2020. Flere nevner betydningen av lett tilgjengelige posisjoneringsmidler for å kunne prioritere utvikling av søknader i den vitenskapelige staben. God administrativ støtte i alle faser blir også trukket fram som et kritisk moment, og her peker fakultetene også på viktigheten av god balanse og godt samarbeid mellom ressurser på ulike styringsnivå i institusjonen.

Saken legges med dette frem for utvalget til drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 14.03.19
FU-sak:11/19		Arkivsaknr.:

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet – finansieringskilder utenom EU og NFR

I 2018 hadde bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved UiB et omfang på totalt 965 millioner kroner. Av dette inngår 857 millioner i beregningsgrunnlaget for Kunnskapsdepartementets (KD) resultatbaserte finansiering, ifølge DBH. Totalt økte BOA-inntektene ved UiB med 3,7% fra 2017.

Figur 1 BOA-inntekter i 1000 kr som inngår i finansieringsystemet, 2014-2018: «oppdrag»: oppdragsfinansiert aktivitet. «Bidrag»: Bidragsfinansiert aktivitet utenom NFR/EU.

UiBs strategi fastslår at vårt mål er å utvikle flere fremragende forskningsmiljøer, og at alle fakultet skal ha fagmiljøer i verdensklasse. For å nå målene må bidrags- og oppdragsfinansieringen styrkes, og strategien nevner spesielt økt finansiering fra Forskningsrådet og EU som virkemidler. for å nå mål om å være et ledende internasjonalt universitet.

Tendenser i bevilgninger fra forskningsrådet og EU er beskrevet i blant annet FU-saker 5/19 og 28/18. Andre kilder utgjorde imidlertid 1/3 av UiBs BOA-inntekter i 2018. I tillegg til strategiske målsetninger relatert til omfang og kvalitet av grunnforskningsvirksomheten, kan annen eksternfinansiert virksomhet også i stor grad bidra andre mål, som samfunnskontakt, «policy advice» og partnerskap for innovasjon.

Vi ønsker her å dokumentere omfang og kilder til eksternfinansiert virksomhet utenom NFR og EU, og invitere til en diskusjon om hva som kan være potensiale for videre vekst.

BOA-inntekter: typer og finansieringskilder

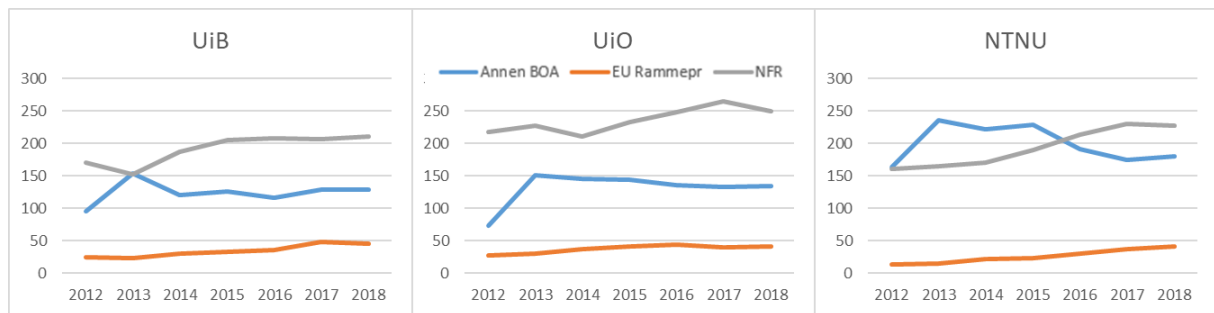
KDs regnskapsstatistikk deler BOA-inntekter inn etter type og kilde. Som «oppdragsfinansiert» aktivitet regnes prosjekter institusjonen utfører mot betaling fra ekstern(e) oppdragsgiver(e) når det foreligger et krav om motytelse fra institusjonen når avtale/kontrakt inngås. Med bidragsfinansiert aktivitet forstås prosjekter hvor institusjonen henter støtte fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder uten at det foreligger krav om motytelse fra institusjonen når avtale om støtte inngås (DBH).

Den offisielle statistikken er videre inndelt etter finansieringskilder: egne statistikker blir ført for NFR- og EU-inntekter, som i all hovedsak er bidragsfinansiert aktivitet. Andre BOA-inntekter deles inn etter om finansieringskilden er næringsliv, organisasjoner og stiftelser, offentlige eller andre.

Universitetenes profiler - inntektstyper

Sammenlignet med andre norske universitet, har UiB lav grad av finansiering fra kilder utenom EU og NFR. Bare UiO har lavere andel enn UiB (31%), mens NTNU har 40% av eksterntfinansieringen utenom EU og NFR. Snittet for alle andre universiteter og vitenskapelige høyskoler er 55%. Oppdrag utgjør typisk den minste andelen av inntektene, med et gjennomsnitt for alle universitet og vitenskapelige høyskoler på 13% av totale inntekter fra eksternt finansiert virksomhet. UiB, NTNU og UiT har blant de laveste andelen, med henholdsvis 4% for UiB og NTNU, og 2% for UiT.

Figur 1 viser at UiB har en relativt jevn utvikling over tid, med en viss økning i bidragsfinansiert virksomhet det siste året, og en nedgang (på ca 30%) i oppdragsfinansiert virksomhet samme periode. UiO har en motsatt profil, med en økning over tid i oppdragsfinansiert virksomhet, og en nedgang i bidragsfinansiert, slik at de ulike typene inntekter nå er omtrent like store. NTNU har et betydelig omfang av bidragsfinansiert aktivitet, men altså et lavt omfang av oppdragsfinansiert virksomhet.

Figur 2 Inntekter i 1000 kr per faglig årsverk - EU rammeprogram, NFR og annen BOA.

Sett i forhold til institusjonsstørrelsen har UiB totalt sett inntekter fra «annen BOA-virksomhet» på om lag samme nivå som UiO. NTNU har noe større inntekter per faglig årsverk, men totalt har nivået gått litt ned over de siste fire-fem årene.

Universitetenes profiler - inntektskilder

Offentlige etater utgjør hovedinntektskilden for «annen BOA»-aktivitet med klar margin, men dette gjelder spesielt bidragsfinansiert virksomhet. Særlig NTNU får betydelig støtte gjennom offentlig finansierte bidragsfinansierte prosjekt, til en verdi på over en halv milliard kroner i 2018. Totalt utgjør offentlige kilder 65% av «annen BOA» ved NTNU, 58% ved UiO og 40% ved UiB.

Inntekter fra næringsliv utgjør en annen betydelig kilde for NTNU - 31% av annen boa-virksomhet, særlig som bidrag. For UiO utgjør inntekter fra næringsliv en relativt liten andel av virksomheten (12%), mens UiB ligger imellom (20%).

UiB skiller seg særlig ut ved inntekter fra organisasjoner og stiftelser – for UiB utgjør dette 1/3 av inntektene fra «annen BOA» (i all hovedsak bidragsfinansiert virksomhet), mens det utgjør 12% for UiO og bare 4% for NTNU.

UiO har på sin side en relativt stor del av sin virksomhet knyttet til «annet» (21%). For UiB og NTNU er denne kategorien marginal, og i utgangspunktet kan vi ikke se hva UiO definerer inn under dette.

Oppsummeringsvis har UiO hatt en positiv utvikling innen oppdragsporteføljen, særlig rettet mot offentlige oppdragsgivere, mens UiB og NTNU er mer fraværende innen denne typen virksomheten. NTNU har relativt betydelig gjennomslag i næringslivsfinansiert virksomhet, mens UiB har sin største relative styrke i prosjekter finansiert fra organisasjoner og stiftelser.

Tabell 1 BOA-inntekter i 1000 kr 2017-2018 fordelt på inntektskilder. Kilde: DBH

	UiB		Endring UiB	UiO		Endring UiO	NTNU		Endring NTNU
	2017	2018		2017	2018		2017	2018	
Oppdrag	48 066	34 026	-14 040	188 985	231 889	42 904	127 458	92 893	-34 565
Annet	2 902	3 478	576	63 050	73 784	10 734	17 803	4 641	-13 162
Næringsliv	7 167	11 518	4 351	13 650	24 908	11 258	53 797	45 687	-8 110
Offentlige	34 469	12 966	-21 503	107 960	128 137	20 177	55 507	41 662	-13 845
Org. og stiftelser	3 528	6 064	2 536	4 325	5 060	735	351	903	552
Bidrag utenom EU/NFR/RFF	229 385	251 893	22 508	290 979	259 740	-31 239	644 427	747 832	103 405
Annet	28 765	17 506	-11 259	45 893	31 251	-14 642	-25 430	-9 468	15 962
Næringsliv	44 080	45 735	1 655	38 252	34 957	-3 295	160 773	219 561	58 788
Offentlige	97 545	100 193	2 648	181 389	159 074	-22 315	486 920	505 369	18 449
Org. og stiftelser	58 995	88 459	29 464	25 445	34 458	9 013	22 164	32 370	10 206
EU	104 017	105 797	1 780	158 569	158 346	-223	174 447	209 418	34 971
EU Rammeprogram	102 456	101 796	-660	146 243	153 514	7 271	161 511	196 326	34 815
EU - annet	1 561	4 001	2 440	12 326	4 832	-7 494	12 936	13 092	156
NFR/RFF	445 569	466 033	20 464	960 466	918 917	-41 549	1 026 721	1 067 382	40 661
NFR	445 108	465 135	20 027	959 856	917 687	-42 169	1 018 183	1 061 541	43 358
RFF	461	898	437	610	1 230	620	8 538	5 841	-2 697
Totalsum	827 037	857 749	30 712	1 598 999	1 568 892	-30 107	1 973 053	2 117 525	144 472

Fordeler vi inntektene på fakultet, finner vi at oppdragsfinansiert aktivitet er mye jevnere fordelt mellom fakultetene, enn bidragsfinansiert aktivitet. Tabell 2 er hentet fra UiBs regnskapssystem. Eksempelvis både HF og SV registrert med større oppdragsinntekter enn MN, mens MN har fem ganger så høye inntekter fra annen bidragsfinansiert virksomhet som SV og HF til sammen.

En viktig forskjell fra tabell 1 er at også gaver og gaveforsterkning er inkludert i «annen bidragsvirksomhet». MED har høyest inntekter fra annen bidragsaktivitet, og det er særlig gaver (og tilhørende gaveforsterkning) som gir høye inntekter til dette fakultetet. For flere av fakultetene er denne inntektskilden helt marginal. Til sammen henter MED og MN 70% av universitetets midler til annen bidragsfinansiert aktivitet.

Tabell 2 BOA-inntekter utenom EU/NFR per fakultet 2018. Verdier i 1000 kr. Kilde: ØA/lederrapport. «annen bidragsaktivitet» omfatter også gaver, som ikke inngår i tabell 1.

	HF	MN	MED	SV	JUS	PS	KMD	UM	Adm/bibl.	Totalt
1. Oppdragsaktivitet	6 423	5 385	8 982	7 528	334	4 999	0	375	0	34 026
4. Annen bidragsaktivitet	13 014	110 970	141 756	19 966	6 278	7 534	2 706	45 264	12 597	360 983
Gaver	779	21 626	64 993	2 886	2 067	1 150	142	455	5 600	99 699
Statlige etater	8 088	24 291	27 754	4 772	523	-3 517	1 149	25 101	2 794	90 955
Stiftelser	2 382	26 066	20 400	10 608	2 567	6 517	185	18	83	68 825
Næringsliv/privat	-24	18 513	8 322	1 407	38	346	598	10 875	335	40 409

Annet Utland	1 789	10 870	9 091	0	13	764	20	55	4 437	27 039
Organisasjoner	0	9 238	3 169	0	0	2 273	57	821	0	15 558
Kommunale/fylk. etater	0	365	215	293	0	1	500	7 734	0	9 107
Totalt	19 438	116 354	150 738	27 494	6 612	12 532	2 706	45 640	12 597	394 111

Største bidragsytere

Oppdragsfinansiert aktivitet

Det framgikk i tabellene foran at statlige etater var de største kundene for oppdragsfinansiert aktivitet i 2018. Utdanningsdirektoratet er den største enkeltstående aktøren, med tre prosjekt knyttet til prøver. BerGenBio ASA som er nummer to er et relativt nystartet selskap innen kreftforskning med utspring i UiB. De tre oppdragene går til en navngitt forsker. Av andre private er det særlig Equinor og ulike firma knyttet til laksenæringen som bidrag. Størrelsen på oppdragene varierer, men av de ca 65 oppdragene med aktivitet i 2018, ser gjennomsnittsbeløpet for året ut til å ligge på ca kr. 500 000.

Tabell 3 oppdragsfinansiert aktivitet - største bidragsytere. Kilde. ØA/Lederrapporter

Kunde	Beløp 2018	Antall prosjekt
Utdanningsdirektoratet	5 986 890	3
BerGenBio ASA	4 372 748	3
Århus Universitetshospital	3 250 296	2
Lo Stat	2 158 186	1
Addisco As	1 910 244	2
KS Konsernet	1 618 895	1
Barne-, ungdoms- og Familiedirektoratet	1 371 146	2
Helsedirektoratet	1 265 314	3
Equinor Energy AS	1 204 095	4
Seacalx AS	1 041 228	1
Lotteri- og Stiftelsestilsynet	945 023	2
Pluvia AS	890 540	1
Dagbladets Stiftelse	628 843	1
Lundin Norway AS	566 556	3
Lerøy Seafood Group ASA	531 069	2
Artsdatabanken	517 536	1
Ewos Innovation AS	505 382	1
NORCE Norwegian Research Centre AS	502 177	2
Eli Lilly Norge As	474 126	1
Havforskningsinstituttet	442 543	3
Equinor ASA	412 198	3
Marine Harvest ASA	325 990	1
Høgskolen i Innlandet - Lillehammer	211 179	1
Arctic Nutrition AS	197 677	1

Bidragsfinansiert aktivitet

Innenfor bidragsfinansiert aktivitet er det registrert nærmere 950 prosjekt med aktivitet i 2018, fordelt på ca 315 kunder. De tre største giverne utgjør nærmere 1/3 av denne kategorien i 2018. Trond Mohns stiftelse er klart størst, med 73 millioner kroner i inntektsførte beløp i 2018, fordelt på 51 prosjekt.

Også utdanningsprosjekt inngår i denne kategorien. Tabell 4 viser de 25 største bidragsyterne i 2018. Beløpene kan avvike noe fra regnskapsført virksomhet som referert i tabell 1.

Tabell 4 Bidragsfinansiert aktivitet utenom NFR og EU. Kilde: ØA/lederrapporter

Kunde	Beløp	Prosjekt
Trond Mohn stiftelse	73 120 890	51
Kreftforeningen	27 423 258	62
Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen	22 230 995	7
DIKU	18 785 808	40
Statens Vegvesen	17 068 082	7
Helse Bergen HF	11 313 301	59
Equinor ASA	11 206 260	14
Direktoratet for utviklingssamarbeid NORAD	9 989 337	13
Norges forskningsråd	9 282 926	39
Kunnskapsdepartementet	9 214 806	1
L Meltzers Høyskolefond	8 480 917	52
Bill & Melinda Gates Foundation	8 289 058	2
Miljødirektoratet	7 283 991	7
Utdanningsdirektoratet	6 805 986	5
Fiskeri- og havbruksnæringens Forskningsfond	5 628 836	9
Norwegian Oil and Gas Association	5 203 008	1
Total E & P Recherche Development	4 789 968	1
Equinor Energy AS	4 507 594	7
Helsedirektoratet	4 022 194	5
Bømlo Kommune	3 863 454	2
NordForsk	3 580 560	5
Språkrådet	3 395 688	1
Norges Tekniske Naturvitenskapelige Universitet NTNU	3 173 662	12
Nordic Rutile AS	2 898 957	2
Novo Nordisk Fonden	2 876 844	5
Norilia AS	2 639 391	1

Oppsummering

Kilder utenom EU og NFR omfatter 1/3 av UiBs eksternt finansierte virksomhet – og en ennå større andel hvis også gaver regnes inn. Dette er et lavt nivå sett i forhold til de fleste andre norske universitet, men er omtrent på linje med UiO, som har den laveste andelen.

Omfanget av oppdragsfinansiert virksomhet er relativt begrenset. Det kan være naturlig i lys av at universitetets hovedoppdrag er grunnleggende forskning, og at universitetets forskningsselskap (NORCE) har stor aktivitet knyttet til oppdrag. Likevel kan medvirkning i slike prosesser være nyttig både for å utvikle kontaktflate mot næringslivsinteresser, men også for bidrag til offentlig politikkskaping. Detaljer i andre universiteters portefølje er ukjent, men det store volumet av oppdragsmidler fra statlige etater kan være et tegn på at UiO har vært flinkere enn UiB til å melde seg på slike prosesser.

Bidragsfinansiert virksomhet har et mye større volum enn oppdrag. Listen over partnere viser at UiB nyter godt av omfattende bidrag fra enkelte store aktører. Universitetet bør være bevisst på hvordan

disse følges spesielt opp. De andre store universitetene har et større volum knyttet til statlige etater og næringsliv. UiB har satset strategisk på utvikling av klynger, og dette kan også på sikt styrke universitetets kontaktflater mot omverdenen. Relasjonen til NORCE og rollefordelingen mellom universitetet og forskningsselskapet kan være et særlig viktig område å være oppmerksom på i det videre arbeidet med utvikling av relasjoner mot eksterne bidragsytere til forskning.

Saken legges med dette frem til drøfting.

Momentum –utlysning

Programmet er et karriereutviklingsprogram for yngre forskere som har fullført doktorgraden. Universitetet vil lyse ut 13 plasser til programmet i mai. Programmet består av fire samlinger og vil starte opp i september 2019 og vare til og med april 2020 (tentativt). Tre av samlingene vil finne sted i Bergensområdet mens den fjerde avholdes på UiBs Brusselkontor.

Målgruppen:

Målgruppen for Momentumprogrammet er fremragende yngre forskere som ønsker en akademisk karriere ved et forskningsuniversitet. Programmet er tverrfaglig, og siktemålet er å få til en sammensetning av ulike fagretninger og vitenskapsdisipliner. Ansatte ved UiB i postdoktor- og førsteamanuensisstillinger kan søke om deltagelse i programmet. Kandidatene må være under 40 år, eller det må ha gått under 5 år fra avlagt doktorgrad, med fratrett for lovhjemlede permisjoner. Ansatte i midlertidig stilling må ha minst ett år igjen av arbeidskontrakten.

Mål og innhold

Formålet med programmet er å styrke kandidatenes karriereutvikling. Programmet skal bidra til å øke UiBs deltagelse i ERC, FRIPRO Unge forskertalenter og andre relevante konkurransearenaer for yngre forskere. Kunnskap om hvordan man skal utvikle og drive forskningsprosjekter står sentralt i programmet.

Programmet omfatter fire samlinger. Hovedemnene er karriereutvikling, eksternfinansiering og søknadsutvikling, og formidling. Hvert hovedemne tas opp på samlinger som strekker seg over to dager. I tillegg er det en egen 3-dagers samling i Brussel

Kandidatene vil få disponere 100 000,- i driftsmidler som skal benyttes til mentor, reiser og faglige aktiviteter som nettverksbygging, forskningsopphold og workshoper.

Søknadsprosessen:

Søknadsfristen til programmet er 10. mai. Søknaden sendes via programmets nettside og skal inneholde søknads-/motivasjonsbrev, CV og anbefaling fra faglig ledelse ved institutt/grunnenhet.

De 13 plassene i Momentum-programmet fordeles etter følgende nøkkel:

- Det humanistiske fakultet: 2
- Det medisinske fakultet: 2
- Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet: 2
- Det samfunnsvitenskapelige fakultet: 2
- Det juridiske fakultet: 1
- Det psykologiske fakultet: 2
- Fakultetet for kunst, musikk og design: 1
- Universitetsmuseet: 1

Fakultetene tar selv opp kandidatene til sin kvote.

Nærmere beskrivelse av programmet er lagt på programmets websider: